

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
Комисија за заштиту конкуренције

**ГОДИШЊИ ИЗВЕШТАЈ О РАДУ
КОМИСИЈЕ ЗА ЗАШТИТУ КОНКУРЕНЦИЈЕ
ЗА 2009. ГОДИНУ**

Београд, фебруар 2010. године

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
Комисија за заштиту конкуренције

**ГОДИШЊИ ИЗВЕШТАЈ О РАДУ
КОМИСИЈЕ ЗА ЗАШТИТУ КОНКУРЕНЦИЈЕ
ЗА 2009. ГОДИНУ**

Београд, фебруар 2010. године

УВОД

Активности на спровођењу политике конкуренције у Републици Србији у протеклој години обележене су доношењем новог Закона о заштити конкуренције. Новим законом се домаће право конкуренције у потпуности усклађује са правним тековинама Европске уније и стварају процесне претпоставке за ефикаснији рад Комисије. Правни оквир политике конкуренције биће у потпуности заокружен доношењем уредаба предвиђених законом, којима ће се детаљније прописати обавезе учесника на тржишту и начин поступања Комисије. Од укупно 10 уредаба, четири су усвојене крајем 2009. године, а три су предложене Влади РС за усвајање.

Обзиром да је Комисија све до 1. новембра 2009. године поступала по раније важећем закону, њена активност је и протекле године била најинтензивнија на пољу контроле концентрација. Упркос светској економској кризи, која је успорила привредне процесе, ниски прагови укупног прихода за пријаву концентрације према Закону из 2005. године утицали су да Комисији буде поднето више од сто захтева за одобрење концентрација. То је нешто мањи број случајева концентрација у поређењу са претходним годинама, али је ипак значајно оптеретило административни капацитет Комисије.

Комисија је била активна на пољу откривања најтежих повреда конкуренције – договора о ценама и другим условима пословања. Вођени су и окончани случајеви картела у области осигурања и друмског превоза путника. Такође је утврђено постојање забрањених споразума у области набавке спортске опреме и уступања на коришћење ауторских права извођача програма. Уочена је пракса домаћих учесника на тржишту да се о ценама и другим условима пословања договарају у оквиру својих удружења, што указује да међу њима још увек не постоји довољно знање о обавези поштовања правила конкуренције.

На пољу утврђивања злоупотребе доминантног положаја Комисија је у 2009. години започела и окончала поступак против највећег глобалног оператера брзог трансфера новца, који је закључивањем ексклузивних уговора са готово свим банкама у Србији потпуно затворио приступ конкурентима на домаће тржиште. У овом случају Комисија је ангажовала независну институцију за спровођење економске анализе тржишта међународног трансфера новца.

Рад Комисије добија позитиван одјек у јавности, али је до сада био без стварног ефекта. Један од разлога за то су мањкавости ранијег закона, од којих је најзначајнији био недостатак овлашћења Комисије да самостално изриче казне. Други разлог јесте неспремност судске инстанце да примењује прописе о конкуренцији. У складу са новим законом надлежност за спорове по тужбама на одлуке Комисије прешла је на Управни суд. У циљу веће ефикасности политике конкуренције у Србији неопходно је спровести обуку судија за примену новог закона.

Административни капацитет Комисије постепено јача, али је још увек далеко испод оптималног нивоа, који се процењује на око 70 запослених. Као и други државни органи Комисија се суочава са буџетским ограничењима, због чега не може да ангажује стручњаке који су јој неопходни. Стога је принуђена да се, у сложенијим случајевима, ослања на помоћ независних институција. Дугорочно гледано, право решење јесте да Комисија образује свој тим економских стручњака, са знањима из области микроекономије.

Ефикасна политика конкуренције само једним делом почива на закону којим се утврђују правила конкуренције за учеснике на тржишту и органу надлежном за његово спровођење. Политика конкуренције значи и опредељење државе за либерализацију привреде у свим њеним секторима, без изузетка, као и за транспарентну политику државне помоћи. Република Србија далеко заостаје у овим доменима за државама чланицама Европске уније, али и појединим државама у транзицији. Свесна своје улоге на промоцији политике конкуренције, Комисија је у протеклој години Влади РС и ресорним министарствима редовно упућивала мишљења на прописе који неоправдано ограничавају конкуренцију, али у већини случајева без ефекта. Са снажењем улоге и деловања Комисије за заштиту конкуренције њени ставови би требало да буду више уважавани од стране других државних органа, јер ће само тако у Републици Србији слободна тржишна привреда заживети у пуној мери, а на добробит свих њених грађана.

Садржај

1. НОВИ ЗАКОН О ЗАШТИТИ КОНКУРЕНЦИЈЕ	11
1.1. Рестриктивни споразуми и злоупотреба доминантног положаја	12
1.2. Контрола концентрација	12
1.3. Мере и казне	13
1.4. Поступак пред Комисијом	14
2. КОМИСИЈА: ИНСТИТУЦИОНАЛНИ И АДМИНИСТРАТИВНИ КАПАЦИТЕТ	16
2.1. Административни капацитет	17
3. ЗАБРАЊЕНИ СПОРАЗУМИ	20
3.1. Окончани поступци	22
3.1.1. Одлука Удружења осигуравача Србије и споразум чланица Удружења о каско осигурању моторних возила	22
3.1.2. Одлука Удружења осигуравача Србије и чланица Удружења о осигурању од аутоодговорности	23
3.1.3. Споразум аутобуских превозника Панонијабус и Ниш-експрес .	24
3.1.4. Карате федерације Србије и ВМА Trading	25
3.1.5. Организација произвођача фонограма	27
3.2. Предиспитни поступци	27
3.2.1. Тржиште јестивог уља	27
3.2.2. Тржиште откупа малина	28
3.3. Поступци за утврђивање да одређени споразум није забрањен	28
3.3.1. Уговор о лиценци жига између Lesaffre PC d.o.o. Београд и друштва Vrenje-Kvasac d.o.o. Београд	29

3.3.2 Уговор о сарадњи Комерцијалне банке а.д. Београд са Eki Transfers d.o.o. Београд.....	29
3.3.3. Уговор о франшизи између McDonald's International Property Ltd. и McDonald's Restorani d.o.o. Београд	29
3.4. Појединачна изузећа споразума од забране.....	30
3.4.1. Уговор о дистрибуцији детерџената између Henkel Merima d.o.o. Крушевац и MD International d.o.o. Београд	32
3.4.2. Уговор о дистрибуцији козметичких производа између Henkel Merima d.o.o. Крушевац и MD International d.o.o. Београд	33
3.4.3. Уговор о заступању у продаји кафе зизмеђу Strauss Adriatic d.o.o. Шимановци и Donsafe Direct d.o.o. Београд	33
3.4.4. Уговор о набавци између друштва Lesaffre RS d.o.o. Београд и друштва AD Industrija Špirita i Vrenje-Kvasac d.o.o. Београд	34
3.4.5. Уговор о ексклузивној дистрибуцији обуће између GEOX S.p.A и C.O.D. d.o.o. Београд	35
4. ЗЛОУПОТРЕБА ДОМИНАНТНОГ ПОЛОЖАЈА	36
4.1. Western Union.....	37
4.2. Имлек и Млекара Суботица.....	39
5. КОНТРОЛА КОНЦЕНТРАЦИЈА	40
5.1. Газпром Нефт – Нафтна индустрија Србије	45
5.2. Delta MAXI – ТП Србија Крагујевац.....	45
5.3. Lufthansa AG - Austrian Airlines AG	50
5.4. Одобрене концентрације.....	53
6. УПРАВНИ СПОРОВИ	61
7. ПРЕКРШАЈНИ ПОСТУПЦИ	62
8. МИШЉЕЊА	64
8.1. Мишљења о примени Закона о заштити конкуренције	65
8.1.1. Мишљење о примени чл. 63. и 65. Закона.....	65
8.1.2. Мишљење о примени чл. 17, 61. и 63. Закона, по захтеву Комисије за хартије од вредности.....	67
8.1.3. Мишљење о примени члана 61. став 3. Закона	68

8.1.4. Мишљење о усклађености Правилника о изменама и допунама правилника о садржини и форми понуде за преузимање акција са чланом 63. став 1. тач. 2. Закона.....	70
8.2. Мишљења на прописе који имају утицај на конкуренцију на тржишту.....	70
8.2.1. Мишљење у вези Уредбе о условима и начину коришћења средстава за регресирање минералних ђубрива за јесењу сетву 2009.....	71
8.2.2. Мишљење на Правилник о Листи лекова који се прописују и издају на терет средстава обавезног здравственог осигурања...	71
8.2.3. Мишљење на члан 108. Закона о обавезном осигурању.....	74
9. ИЗРАДА ПРОПИСА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА.....	77
9.1. Уредбе.....	77
9.2. Упутства.....	78
10. СЕКТОРСКЕ АНАЛИЗЕ И ИСТРАЖИВАЊА.....	79
10.1. Анализа услова конкуренције на тржишту течног нафтног гаса (ТНГ).....	79
11. МЕЂУНАРОДНЕ АКТИВНОСТИ КОМИСИЈЕ.....	82
11.1. Чланство у међународним организацијама.....	82
11.2. Међународне конференције.....	84
11.3. Учешће на семинарима и радионицама.....	85
11.4. Остале активности.....	86

1. НОВИ ЗАКОН О ЗАШТИТИ КОНКУРЕНЦИЈЕ

Нови Закон о заштити конкуренције („Сл. гласник РС“, бр. 51/2009), у примени од 1. новембра 2009, оснажује улогу и рад Комисије за заштиту конкуренције, обезбеђујући јој ефикасност у спровођењу политике конкуренције у Републици Србији.

Закон је усклађен са примарним и секундарним законодавством Европске уније из области заштите конкуренције. Применом Закона и подзаконских аката, који су усвојени, и онима чија је израда у току, биће у потпуности примењене одредбе чланова 81. и 82. Уговора о оснивању Европске заједнице¹ и одредбе члана 73. Споразума о стабилизацији и придруживању.

Овлашћење Комисије да изриче казне учесницима на тржишту, да изврши ненајављени увиђај у пословним просторијама учесника на тржишту, као и могућност да ослободи од казне учеснике који јој доставе одлучујуће доказе, представљају изузетно важне инструменте у вођењу поступка.

У погледу процесних одредаба, у Закону су раздвојени поступци класичног „антитраста“ од поступка контроле концентрација. Нова процесна решења омогућавају Комисији да током поступка, који води, има приступ свим релевантним подацима и информацијама, као и да предузима одређене инспекцијске радње у циљу што прецизнијег утврђивања чињеничног стања.

Материјалноправне одредбе, које су новина у овом Закону, усклађене су са правном тековином ЕУ и доприносе модернизацији права конкуренције у Републици Србији. Измене су унете у све области заштите конкуренције

¹ Ступањем на снагу Лисабонског уговора чланови 81. и 82. су пренумерисани, тако да сада носе ознаку 101. и 102.

(забрана рестриктивних споразума, злоупотреба доминантног положаја и контрола концентрација).

У делу који следи наведене су најважније новине у Закону о заштити конкуренције.

1.1. Рестриктивни споразуми и злоупотреба доминантног положаја

- **Споразуми мањег значаја (*de minimis*)** - Нови институт у Закону су споразуми мањег значаја, који су дефинисани као споразуми између учесника на тржишту чији укупни тржишни удео на релевантном тржишту производа и услуга на територији Републике Србије не прелази утврђене вредности.
- **Могућност појединачног изузећа споразума на рок од осам година** – По захтеву учесника на тржишту да Комисија изузме поједини рестриктивни споразум од забране у складу са чланом 12. Закона Комисија може донети решење о изузећу са роком трајања изузећа до осам година.
- **Поступак утврђивања злоупотребе доминантног положаја по службеној дужности** - На основу одредаба новог закона Комисија може да покрене поступак за утврђивање постојања злоупотребе доминантног положаја искључиво по службеној дужности.

1.2. Контрола концентрација

- **Већи износ прагова за обавезу пријаве концентрације** - Према Закону, концентрација мора бити пријављена у случају да је укупан годишњи приход свих учесника у концентрацији остварен на светском тржишту у претходној обрачунској години већи од 100 милиона евра, с тим што најмање један учесник у концентрацији на тржишту Републике Србије има приход већи од 10 милиона евра; односно укупан годишњи приход најмање два учесника на тржишту Републике Србије је већи од 20 милиона евра у

претходној обрачунској години, с тим што најмање два учесника у концентрацији на тржишту Републике Србије имају приход већи од по милион евра у истом периоду.

- Подизањем прагова за концентрације које морају бити пријављене, Комисија ће се бавити само концентрацијама које могу имати значајнији утицај на тржиште. Овим решењем ће се, такође, капацитети Комисије више усмерити на решавање тешких повреда конкуренције (рестриктивни споразуми и злоупотреба доминантног положаја).
- **Издавање решења о допуштености концентрације у скраћеном поступку** - Решење у скраћеном поступку доноси председник Комисије, чиме ће се убрзати процедура одобрења концентрација.
- **Покретање поступка по службеној дужности** - Комисија ће покренути поступак по службеној дужности у случају када заједнички тржишни удео учесника концентрације износи најмање 40 одсто, или ако се основано претпостави да концентрација не испуњава услове дозвољености из члана 19. Закона.
- **Мера деконцентрације** - Ова мера има за циљ да се учеснику на тржишту, који је спровео концентрацију за коју Комисија није издала одобрење, или за коју нису извршени услови и обавезе у случају условно одобрене концентрације, наложи радње потребне за успостављање или очување конкуренције на релевантном тржишту (подела друштва, отуђење акција, итд.).

1.3. Мере и казне

- **Мере отклањања повреде конкуренције** - Законом је предвиђена могућност да Комисија одреди мере за отклањање повреде конкуренције, односно да спречи настанак исте тако што ће учесницима на тржишту наложити одређено понашање, забранити вршење појединих радњи, или наложити мере са циљем побољшања структуре тржишта, као на пример поделу привредног друштва, отуђење акција или удела, отуђење дела имовине.

- **Мера заштите конкуренције** - Једна од најзначајнијих новина јесте овлашћење Комисије да учеснику на тржишту, одреди меру заштите конкуренције у облику обавезе плаћања новчаног износа у висини до 10 одсто од његовог укупног годишњег прихода, уколико је решењем Комисије утврђена повреда члана 9. Закона. Ова новина ће значајно допринети ефикаснијој примени политике конкуренције у Републици Србији, а посебно ако се има у виду да је претходним Законом о заштити конкуренције било предвиђено да казну одређује прекршајни суд, који до сада није изрекао ниједну казну.
- **Процесни пенали** - Комисији је сада на располагању и могућност да учесницима на тржишту одреди новчане казне за сваки дан понашања супротно налогу Комисије датом у поступку. Ова новина ће допринети ефикаснијем раду Комисије, нарочито када је реч о прикупљању података од учесника на тржишту.

1.4. Поступак пред Комисијом

- **Испитни поступак детаљније уређен новим Законом и усклађен са правном регулативом ЕУ** - Комисија покреће поступак испитивања повреде конкуренције по службеној дужности, осим када је реч о поступку по пријави концентрације и поступку за појединачно изузеће. Комисија сада има право приступа свим релевантним подацима у поступку, могућност да спроведе ненајављени увиђај (*down raid*) у пословним просторијама учесника на тржишту, као и да привремено одузме ствари и исправе које су од значаја за одлучивање у поступку.
- **Обавеза сарадње државних органа и организација са Комисијом** - Законом је предвиђена обавеза државних органа да сарађују са Комисијом, односно да Комисији, на њен захтев, доставе затражене податке, исправе или друге доказе.
- **Обавештење странке о битним чињеницама (*Statement of objection*)** - Комисија је обавезна, пре доношења решења у поступку, да обавести странку о битним чињеницама, доказима и

осталим елементима на којима ће засновати решење и позвати је да се изјасни у остављеном року. Иако у претходном закону није постојала одредба која је предвиђала обавезу достављања овог обавештења, Комисија је то чинила на основу одредаба Закона о општем управном поступку и у складу са праксом европских тела за заштиту конкуренције.

- **Секторске анализе** - Спровођење секторских анализа ће омогућити да Комисија континуирано и систематски прати стање на појединим тржиштима, како би испитала услове конкуренције и евентуално регистровала радње које могу бити у супротности са правилима конкуренције.
- **Ослобађање од обавезе из мере заштите конкуренције (*Leniency program*)** - Увођење ове могућности требало би да значајно унапреди ефикасност Комисије, нарочито када је реч о откривању и кажњавању најтежих облика повреда конкуренције. На основу ове одредбе, Комисија може у потпуности, или делимично, ослободити извршавања обавезе из мере заштите конкуренције учесника на тржишту који достави Комисији доказе на основу којих је Комисија донела решење. Усвајањем уредбе ће прецизније бити дефинисани услови ослобођења, као и други елементи у циљу правилне примене ове одредбе, а у складу са решењима и праксом у ЕУ.
- **Надлежност Управног суда за спорове по решењима Комисије** - Против коначног решења Комисије може се поднети тужба Управном суду.

2. КОМИСИЈА: ИНСТИТУЦИОНАЛНИ И АДМИНИСТРАТИВНИ КАПАЦИТЕТ

Положај Комисије, као самосталне и независне организације, у основи је непромењен у односу на онај који је био дефинисан претходним законом. Измене се односе на поступак избора чланова Савета и председника Комисије, као и на јачање улоге председника Комисије.

Председника Комисије и чланове Савета бира Народна Скупштина на предлог надлежног одбора за послове трговине.

Председник Комисије је новим Законом, поред Савета, одређен као посебан орган кога бира Скупштина, чије су надлежности значајно увећане у односу на досадашњег председника Савета. Председник Комисије представља Комисију, доноси закључак о покретању поступка, доноси решења у скраћеном поступку контроле концентрација и управља током поступка.

Савет Комисије је орган који доноси све акте Комисије, осим оних које доноси председник Комисије. Савет одлучује о жалбама против закључка који доноси председник Комисије. Саветом председава председник Комисије.

Комисија је Законом дефинисана као самостална и независна организација која врши јавна овлашћења. Независност Комисије се обезбеђује начином избора председника Комисије и чланова Савета, као и условима које они треба да испуне како би се кандидовали за те функције. Комисија за свој рад одговара Народној Скупштини.

2. КОМИСИЈА: ИНСТИТУЦИОНАЛНИ И АДМИНИСТРАТИВНИ КАПАЦИТЕТ

Законом је предвиђена финансијска независност Комисије. Комисија се финансира из сопствених прихода и доноси годишњи финансијски план који одобрава Влада.

2.1. Административни капацитет

Комисија има укупно 26 запослених: 17 на пословима делокруга Комисије (рад на предметима) и девет на административним пословима. Највећи број запослених су стручњаци правне (13) и економске струке (6). Факултетско образовање (VII степен) има 21 запослени, од којих четворо и магистратуре (троје на иностраним универзитетима), а шест правника има положен правосудни испит. Са вишом школом (VI степен) је двоје запослених и троје са средњом (IV).

И поред добре квалификационе структуре број запослених је недовољан, што је био један од највећих проблема у досадашњем раду Комисије. То се, у одређеној мери, одразило и на ефикасност њеног рада. У циљу пуне примене политике конкуренције у Србији и њеног усклађивања са прописима ЕУ неопходно је даље јачање административног капацитета Комисије.

Запослени у стручној служби Комисије учествују на семинарима и обукама из области заштите конкуренције које се одржавају у Србији и иностранству, а у сарадњи са међународним институцијама: Организацијом за економску сарадњу и развој-ОЕСД, Међународном мрежом за конкуренцију-ICN, Институтом за право конкуренције Фордам универзитета у Њујорку (Fordham Competition Law Institute), Комисијом за фер трговину Јапана (Japan Fair Trade Commission).

За унапређење рада Комисије је посебно значајан пројекат техничке помоћи Комисији (АСРС-Technical assistance to the Commission for the Protection of Competition), који финансира Европска унија. Кроз овај пројекат су организована бројна предавања и радионице за запослене у Комисији и пружена је стручна подршка приликом израде прописа из области заштите конкуренције и рада на случајевима.

Табела: Активности Комисије за заштиту конкуренције у 2009.

Квалификација предмета	Отворени предмети	Окончани предмети
I УПРАВНИ ПРЕДМЕТИ:		
1. Забрањени споразуми	23	15
2. Злоупотреба доминантног положаја	19	19
3. Концентрације привредних субјеката	116	115
Укупно:	158	149
Управни спорови	8	0
II МИШЉЕЊА:		
1. Мишљење о примени прописа у области заштите конкуренције	59	59
2. Мишљење на прописе који имају утицај на конкуренцију на тржишту	5	5
Укупно:	64	64
III ЗАКОНОДАВНА АКТИВНОСТ (припрема подзак. аката и упутстава)	9	9
IV АНАЛИЗЕ И ИСТРАЖИВАЊА:		
1. Секторске анализе	2	2
2. Секторска истраживања	3	3
Укупно:	5	5
V МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА:	14	14
УКУПНО (I+V)	258	241

3. ЗАБРАЊЕНИ СПОРАЗУМИ

Закон о заштити конкуренције из 2005., који је био у примени до 1.11.2009.

Члан 7. Акти који за циљ или последицу имају или могу имати битно спречавање, ограничавање или нарушавање конкуренције на релевантном тржишту у смислу овог закона јесу споразуми, уговори, поједине одредбе уговора, изричитии или прећутни договори, усаглашене праксе, одлуке удружења учесника на тржишту (у даљем тексту: споразуми).

Споразуми из става 1. овог члана забрањени су и ништави, а нарочито споразуми којима се:

- 1) непосредно или посредно утврђују куповне или продајне цене или други услови трговине;*
- 2) ограничава или контролише производња, тржиште, технички развој или инвестиције;*
- 3) деле тржишта или извори набавке;*
- 4) примењују неједнаки услови пословања на исте послове са различитим учесницима на тржишту и тиме учеснике на тржишту доводе у неповољнији положај у односу на конкуренте;*
- 5) условљава закључење споразума прихватањем додатних обавеза које, с обзиром на своју природу и трговачке обичаје и праксу, нису у вези са предметом споразума.*

Закон о заштити конкуренције у примени од 1.11.2009.

Члан 10. Рестриктивни споразуми су споразуми између учесника на тржишту који имају за циљ или последицу значајно ограничавање, нарушавање или спречавање, конкуренције на територији Републике Србије.

Рестриктивни споразуми могу бити уговори, поједине одредбе уговора, изричитии или прећутни договори, усаглашене праксе, као и одлуке облика удруживања учесника на тржишту, а којима се нарочито:

1) непосредно или посредно утврђују куповне или продајне цене или други услови трговине;

2) ограничава и контролише производња, тржиште, технички развој или инвестиције;

3) примењују неједнаки услови пословања на исте послове у односу на различите учеснике на тржишту, чиме се учесници на тржишту доводе у неповољнији положај у односу на конкуренте;

4) условљава закључивање уговора или споразума прихватањем додатних обавеза које с обзиром на своју природу и трговачке обичаје и праксу нису у вези са предметом споразума;

Рестриктивни споразуми забрањени су и ништави, осим у случајевима изузећа од забране у складу са овим законом. 5) деле тржишта или извори набавки.

Поступци контроле забрањених споразума у 2009.

	ПРЕДМЕТИ	Покренути поступци	Окончани	У процедури
1.	Забрањени споразуми	13	7	6
2.	Утврђивање да појединачни споразум није забрањен	3	3	0
3.	Појединачна изузећа споразума од забране	7	5	2
	Укупно	23	15	8

Комисија је у 2009. утврђивала постојање забрањених споразума у 13 случајева. Окончано је седам поступака, тако што је постојање забрањеног споразума утврђено у четири поступка, док су три обустављена.

Поступајући по захтевима за утврђивање да одређени споразум није забрањен у једном је утврђено да споразум није забрањен, док су два захтева одбијена као неоснована.

Поступајући по седам захтева за изузеће споразума од забране, Комисија је окончала пет поступака, тако што је одобрено изузеће споразума од забране на одговарајући период.

3.1. Окончани поступци

3.1.1. Одлука Удружења осигуравача Србије и споразум чланица Удружења о каско осигурању моторних возила

У поступку покренутом против Удружења осигуравача Србије, по захтеву UNIQA неживотно осигурање а.д, Комисија је утврдила да је Одлука Управног одбора Удружења осигуравача Србије од 5. јуна 2008, акт који за циљ има битно спречавање и ограничавање конкуренције на тржишту пружања услуге каско осигурања моторних возила узетих на лизинг, у смислу члана 7. Закона о заштити конкуренције.

Комисија је, такође, у поступку даље настављеном по службеној дужности, утврдила да су чланице удружења Дунав осигурање, ДДОР Нови Сад, Delta Generali осигурање, Сава осигурање, Миленијум осигурање, Таково. Триглав Копаник, АМС осигурање, Wiener Stadtische осигурање и Глобос осигурање, прихватањем Одлуке Удружења од 5. јуна 2008. закључиле споразум који је, у смислу члана 7. Закона, акт који за циљ има битно спречавање и ограничавање конкуренције на тржишту пружања услуге каско осигурања моторних возила узетих на лизинг, те је стога забрањен и ништав.

Одлуком Управног одбора Удружења осигуравача Србије, од 5. јуна 2008, друштвима за осигурање је препоручено да одустану од обрачуна и наплате премије каско осигурања одједном унапред за цео вишегодишњи

период осигурања и врате се годишњем обрачуну, а у циљу побољшања резултата пословања и солвентности друштава. У Одлуци је као датум почетка примене наведен 16. јун 2008. и констатовано је да ће се свим осигуравајућим друштвима која се баве пословима каско осигурања доставити Одлука на писмено изјашњење о прихватању, а да ће их Удужење обавестити о резултатима изјашњавања.

Том одлуком Удружење је утврдило услове пословања чланицама Удружења, чиме се умешало у пословну политику учесника на тржишту и нарушило основни принцип на коме се темељи члан 7. Закона - да сваки учесник на тржишту мора бити слободан да самостално утврђује своју пословну политику.

Управни спор је у току, а прекршајни поступак је обустављен решењем Градског судије за прекршаје, на које је уложена жалба Већу за прекршаје.

3.1.2. Одлука Удружења осигуравача Србије и чланица Удружења о осигурању од аутоодговорности

У поступку покренутом по службеној дужности, Комисија је утврдила да је Одлука Управног одбора Удружења од 23. јула 2008. са Тарифом премија Х-АО за осигурање власника, односно корисника моторних и прикључних возила од одговорности за штету причињену трећим лицима (осигурање од аутоодговорности) од 11. августа 2008, забрањена у смислу члана 7. Закона.

Утврђено је, такође, да су чланице Удружења - Дунав осигурање, ДДОР Нови Сад, Delta Generali осигурање, Сава осигурање, Миленијум осигурање, Таково. Триглав Копаоник, АМС осигурање, Wiener Staditsche осигурање, UNIQA неживотно осигурање“ и AS осигурање, применом Одлуке УО Удружења од 23. јула 2008. са Тарифом премија Х-АО за осигурање власника, односно корисника моторних и прикључних возила од одговорности за штету причињену трећим лицима од 11. августа 2008, битно спречиле и ограничиле конкуренцију на тржишту пружања услуга осигурања власника односно корисника моторних и прикључних возила од одговорности за штету причињену трећим лицима.

У складу са Уредбом о премијским стопама у осигурању од аутоодговорности и другим прописима о осигурању, Удружење је овлашћено да утврђује само техничку премију. Осигуравајућа друштва самостално одлучују колики ће износ додати на име доприноса за превентиву и режијске трошкове, а у границама прописаним Уредбом. Супротно овлашћењима из тада важећих прописа о осигурању, Удружење је одредило минимални износ премије. То је урадило тако што је на техничку премију укалкулисало максимално предвиђен износ за превентиву и режијски додатак, чиме је одредило максимални износ премије. Одлука је достављена чланицама Удружења да је примене. Анализом ценовника услуге осигурања од аутоодговорности наведених осигуравајућих друштава утврђено је да су до 11. августа 2008. сва осигуравајућа друштва применила Одлуку Удружења о минималним премијама осигурања са Тарифом премија Х-АО Удружења, преносећи табелу премија у своје ценовнике са почетком примене од 11. августа 2008.

Као и у претходно наведеном поступку, у којем су учествовале готово исте странке, Удружење је донело Одлуку о утврђивању продајне цене услуге и доставило је чланицама на прихватање и примену, мешајући се тако у пословну политику учесника на тржишту и онемогућавајући их да самостално предузимају пословну активност. Једина разлика је што након окончавања овог поступка није било незадовољних странака, те тако није уложена тужба против коначног решења Савета Комисије.

Прекршајни поступак је у току.

3.1.3. Споразум аутобуских превозника Панонијабус и Ниш-експрес

Комисија је утврдила, у поступку покренутом по службеној дужности против аутобуских превозника Панонијабус и Ниш-експрес, да су њихови уговори о заједничком раду на линијама Србија – Немачка акти који за циљ могу имати битно спречавање, ограничавање или нарушавање конкуренције, односно забрањени споразуми у смислу члана 7. Закона.

Панонијабус (а чије су чланице Панонијабус-Севертранс, Војводина и Ласта) и Ниш-експрес су постигли споразум о оснивању мегапула са заједничким немачким партнером DTG. Тај мегапул су назвали Pool T-488. Анализом ценовника, који су чланице Pool T-488 заједнички примењивале и који су оглашавани на сајту Панонијабуса, утврђено је да је до снижавања цена карата за Немачку дошло само на линијама за које су чланице Pool T-488 изјавиле да имају конкуренте. То су линије које полазе из различитих градова Србије, а као крајњу станицу имају Берлин.

Анализа Комисије је показала да су цене карата на линијама из Србије за Берлин биле утврђене у истим износима, без обзира на град у Србији који је био полазна станица. На другим линијама, удаљеност полазних станица је, природно утицала на цену карте. Договарање чланица Pool T-488 о јединственој цени карата на линијама из Србије за Берлин имало је за циљ елиминацију конкурената.

Утврђено је, такође, да предметни уговори садрже и одредбе које омогућавају чланицама Pool T-488 лаку координацију својих укупних пословних политика, с обзиром на то да су створени механизми како за редовну и потпуну размену осетљивих пословних информација, тако и за контролу спровођења договорене политике. Наведене чињенице сврставају уговоре о заједничком раду на линијама Србија – Немачка у забрањене споразуме у смислу члана 7. Закона, и то како због намере да се битно утиче на услове конкуренције на тржишту међународног јавног линијског превоза путника аутобусима на линијама које као полазну станицу имају град на територији Републике Србије, а као крајњу станицу имају Берлин, тако и због размене важних пословних информација између директних конкурената на том тржишту.

3.1.4. Карате федерације Србије и ВМА Trading

У поступку вођеном по захтеву специјализованог произвођача опреме за борилачке спортове ИПОН д.о.о. Инђија, против Карате федерације Србије и ВМА Trading, Комисија је утврдила да је одредба члана 4. Уговора, који су 25. августа 2006. закључили Карате федерација Србије и

заступник опреме за борилачке спортове марке АДИДАС ВМА Trading, забрањени споразум у смислу члана 7. Закона о заштити конкуренције.

Члан 4. Уговора КФС и ВМА Trading предвиђао је обавезу да такмичари на свим такмичењима које организује КФС, односно такмичењима која се налазе на њеном календару, имају обавезу да носе искључиво рукавице и штитнике за потколенице и рис марке АДИДАС дизајниране тако да ће имати ознаку WKF Approved (опрема одобрена од стране Светске карате федерације) утиснуту од стране произвођача и ознаку КФС утиснуту од стране ВМА Trading.

У поступку је утврђено да је Карате федерација Србије, директно и преко регионалних савеза, на дописима за такмичење под ознаком „важна напомена“ наводила да ће такмичари бити дисквалификовани уколико не носе заштитне рукавице и штитнике за цеваницу и рис стопала марке АДИДАС WKF Approved са печатом КФС.

Опсежна анализа коју је Комисија спровела у овом поступку показала је да:

- 1) правила Светске карате федерације, прописују обавезу ношења заштитне опреме одобрене од Светске карате федерације („WKF Approved“) само на такмичењима у организацији ове федерације;
- 2) на листи официјелних дистрибутера ове заштитне опреме Светске карате федерације су, поред дистрибутера марке ADIDAS, и дистрибутери других марки као што су: ARAWAYA, TOKAIDO, HAYASHI и SMAI.

Уговарање обавезног ношења АДИДАС заштитне карате опреме имало је за циљ и последицу потпуно спречавање приступа тржишту за потенцијалне конкуренте и онемогућавање такмичара да изаберу марку заштитне опреме која испуњава стандарде Светске карате федерације. Тиме је битно спречена и ограничена конкуренција на релевантном тржишту, односно закључен је забрањени споразум у смислу члана 7. Закона.

Управни спор и прекршајни поступак су у току.

3.1.5. Организација произвођача фонограма

Поступак, покренут по службеној дужности против Организације произвођача фонограма - О.Ф.П.С. из Београда, ради утврђивања да је Измена и допуна тарифе накнада коју од корисника наплаћује О.Ф.П.С. забрањени споразум из члана 7. Закона, окончан је решењем о прекиду поступка.

Изменама и допунама Тарифе накнада прописани су неједнаки услови пословања које ће О.Ф.П.С. примењивати приликом закључења трогодишњих уговора са кабловским оператерима. О.Ф.П.С. је предвидео повољније услове пословања за оператере који покривају више од 40 одсто тржишта, а неповољније услове за кабловске који покривају мање од 40 одсто тржишта.

Одмах по покретању поступка, изменама Тарифе објављеним у „Сл. гласнику РС“, бр. 77/2009, О.Ф.П.С. је ускладио своје пословање са законом. Поступак је прекинут на шест месеци од дана доношења решења, а под условом да О.Ф.П.С. не настави или понови радњу или акт којим се битно спречава, ограничава или нарушава конкуренција.

3.2. Предиспитни поступци

Комисија за заштиту конкуренције је у 2009. године, на захтев ресорних министарстава, испитивала стање на тржишту јестивог сунцокретовог уља и тржишту откупа малина.

3.2.1. Тржиште јестивог уља

Поступајући по захтеву Министарства трговине и услуга, Комисија је спровела анализу услова конкуренције на тржишту јестивог уља, а због сумње о постојању договора о ценама између произвођача Дијамант, Витал, Сунце и Банат. Констатовано је да је на тржишту присутно паралелно понашање произвођача уља, односно да произвођачи уља практикују да истовремено повећавају или снижавају цене јестивог уља. Паралелно понашање само по себи није доказ о постојању забрањеног

споразума, већ је неопходно прибавити и доказе о комуникацији, односно споразумевању између конкурената, што је у овом случају изостало. Разлог је што по Закону о заштити конкуренције из 2005., а који је био у примени до 1.11.2009., Комисија није имала овлашћења да прегледа пословне просторије и документацију учесника на тржишту.

3.2.1. Тржиште откупа малина

Поступајући по обавештењу Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде, Комисија је током јула 2009. испитивала услове конкуренције на тржишту откупа малине. У спроведеном истраживању прикупљене су информације од представника Удружења хладњача Србије, као и произвођача и откупљивача на територији Општине Ариље. Након разматрања свих околности и чињеница, констатовано је да не постоје сазнања која основано указују да између откупљивача малина постоји договор о утврђивању откупне цене малина, те је закључено да нису испуњени услови за покретање испитног поступка.

3.3. Поступци за утврђивање да одређени споразум није забрањен

Закон о заштити конкуренције из 2005.

Члан 15. Споразуме из члана 7. став 1. овог закона који могу бити изузети од забране у складу са овим законом, осим споразума из члана 12. став 1. овог закона, учесници у споразуму дужни су да пријаве Комисији у року од 15 дана од дана њиховог закључивања.

Учесник у споразуму може да поднесе захтев за утврђивање да поједини споразум није забрањен у смислу члана 7. ст 1. и 2. овог закона. Комисија решењем одлучује о захтеву из става 2. овог члана. Ако се после доношења решења из става 2. овог члана којим је утврђено да споразум није забрањен измене околности на којима се решење заснива, Комисија доноси решење о укидању тог решења, а ако накнадном провером утврди да је решење којим је утврђено да споразум није забрањен донето на основу неистинитих или нетачних података Комисија то решење поништава.

3.3.1. Уговор о лиценци жига између Lesaffre PC d.o.o. Београд и друштва Vrenje-Kvasac d.o.o. Београд

Комисија је утврдила да Уговор о лиценци жига између Lesaffre RS d.o.o. Београд, као даваоца лиценце, и друштва Vrenje-Kvasac d.o.o. Београд, као корисника лиценце, није забрањен.

Наведени Уговор је закључен на период од 3 године, као пратећи уговор Основног уговора о преносу жига и имовине, при чему лиценца као предмет уговора није ексклузивна.

3.3.2 Уговор о сарадњи Комерцијалне банке а.д. Београд са Eki Transfers d.o.o. Београд

Захтев Комерцијалне банке за утврђивање да Уговор о сарадњи закључен са Eki Transfers d.o.o. Београд није забрањен, одбијен је као неоснован.

Наведеним уговором Банка-сарадник се обавезала да у току трајања овог уговора и одређено време након истека уговора неће пружати друге услуге електронског трансфера новца. Тиме је уговор квалификован као уговор који садржи ограничење конкуренције.

У случајевима у којима уговори садрже поједине одредбе којима се ограничава конкуренција, прописана је могућност изузимања од забране, а не утврђивања да споразум није забрањен.

3.3.3. Уговор о франшизи између McDonald's International Property Ltd. и McDonald's Restorani d.o.o. Београд

Захтев друштва McDonald's International Property Ltd. и McDonald's Restorani d.o.o. Београд, за утврђивање да Мастер Уговор о франшизи за McDonald's ресторане, који су закључили дана 25. јуна 2008., није забрањени споразум у смислу члана 7. ст. 1. и 2. Закона о заштити конкуренције је одбачен.

Решењем Комисије од 5.9.2008. године одобрено појединачно изузеће од забране чл. 7.8.3.(б) и 9.1. Мастер уговора о франшизи. Закон не даје

могућност да се истовремено за исти уговор, чије одредбе се цене у контексту целокупног уговора, поднесе и захтев за изузеће појединих његових одредаба и захтев за утврђење да споразум није забрањен.

3.4. Појединачна изузећа споразума од забране

Закон о заштити конкуренције из 2005.

Члан 9. Комисија може, на захтев учесника у споразуму, да одобри изузеће појединог споразума или дела тог споразума од забране (у даљем тексту: појединачно изузеће), ако тај споразум, односно његов део, доприноси унапређењу производње или дистрибуције, односно подстицању техничког или економског развоја, а потрошачима обезбеђује правичан део користи и који садржи само ограничења неопходна за постизање наведених циљева, а не искључује конкуренцију у битном делу предметне робе или услуга.

Терет доказивања постојања услова за изузеће из става 1. овог члана сноси подносилац захтева.

Члан 10. Појединачно изузеће из члана 9. овог закона одобрава се решењем које садржи и рок на који се изузеће одобрава који не може бити дужи од пет година.

На захтев учесника у споразуму који је појединачно изузет решењем из става 1. овог члана, а који се подноси најкасније четири месеца пре истека рока важења одобреног изузећа, може се поново одобрити изузеће са новим роком важења који не може бити дужи од пет година.

Члан 11. Решење из члана 10. овог закона Комисија може да укине ако се измене услови под којима је изузеће одобрено односно да поништи ако се изузеће заснива на нетачним или неистинито приказаним чињеницама или ако се изузеће злоупотребљава.

Закон о заштити конкуренције у примени од 1.11.2009.

Члан 11. Рестриктивни споразуми могу бити изузети од забране уколико доприносе унапређењу производње и промета, односно подстицању техничког или економског напретка, а потрошачима обезбеђују правичан

део користи под условом да не намећу учесницима на тржишту ограничења која нису неопходна за постизање циља споразума, односно да не искључују конкуренцију на релевантном тржишту или његовом битном делу.

Члан 12. На захтев учесника у рестриктивном споразуму, Комисија може изузети поједини рестриктивни споразум од забране (у даљем тексту: појединачно изузеће).

Подносилац захтева за појединачно изузеће сноси терет доказивања испуњености услова из члана 11. овог закона.

Период на који се односи појединачно изузеће из става 1. овог члана не може бити дужи од осам година.

Члан 13. Изузеће од забране рестриктивног споразума може да се односи на одређене категорије споразума, уколико су испуњени услови из члана 11. овог закона, као и други посебни услови који се односе на врсту и садржину споразума, односно дужину његовог трајања.

Рестриктивни споразуми који испуњавају услове из става 1. овог члана не подnose се Комисији ради изузећа.

Влада одређује категорије споразума и ближе прописује посебне услове из става 1. овог члана.

Члан 14. Споразуми мањег значаја су споразуми између учесника на тржишту чији укупни тржишни удео на релевантном тржишту производа и услуга на територији Републике Србије, није већи од:

- 1) 10% тржишног удела, уколико учесници у споразуму послују на истом нивоу ланца производње и промета (хоризонтални споразуми);
- 2) 15% тржишног удела, уколико учесници у споразуму послују на различитом нивоу ланца производње и промета (вертикални споразуми);
- 3) 10% тржишног удела, уколико споразум има карактеристике и хоризонталних и вертикалних споразума или где је тешко одредити да ли је споразум вертикалан или хоризонталан;
- 4) 30% тржишног удела, уколико се ради о споразумима са сличним утицајем на тржиште закљученим између различитих учесника, ако

појединачни тржишни удео сваког од њих не прелази 5% на сваком појединачном тржишту на коме се испољавају ефекти споразума.

Споразуми мањег значаја су дозвољени, осим ако је циљ хоризонталног споразума одређивање цена или ограничавање производње или продаје, односно подела тржишта снабдевања, као и ако је циљ вертикалног споразума одређивање цене, односно поделе тржишта.

3.4.1. Уговор о дистрибуцији детерџената између Henkel Merima d.o.o. Крушевац и MD International d.o.o. Београд

Уговором о дистрибуцији детерџената и осталих средстава за чишћење Henkel Merima именује MD International за ексклузивног дистрибутера производа из групе детерџената и осталих средстава за чишћење, као што су: прашкови и омекшивачи за веш, адитиви за прање веша, течни детерџенти за прање посуђа, детерџентни сапуни, универзална („multipurpose“) средства за чишћење, абразивна средства и друго за територију Републике Србије. Предметни уговор о ексклузивној дистрибуцији ограничава *intra-brand* конкуренцију (конкуренцију на нивоу једног бренда) на veleпродајном нивоу, услед пословања једног дистрибутера и обавезе да од њега набавља целокупан асортиман. Уговором је ограничена и *inter-brand* конкуренција (конкуренција између брендова), а услед постојања одредбе о неконкурисању, која се примењује у периоду важења уговора.

У конкретном случају, међутим, процењено је да ће се услед специјализације дистрибутера за комплетан асортиман једног произвођача постићи позитивни ефекти на тржишту дистрибуције уговорних производа, који ће поништити евентуалне негативне ефекте од постојања појединих ограничавајућих одредаба, због чега је одобрено изузимање уговора од забране.

Изузеће је одобрено на рок од пет година.

3.4.2. Уговор о дистрибуцији козметичких производа између Henkel Merima d.o.o. Крушевац и MD International d.o.o. Београд

Уговором о дистрибуцији козметичких производа Henkel Merima именује MD International за ексклузивног дистрибутера производа као што су: пасте за зубе и бријање, шампони и балзами, дезодоранси, течни и чврсти сапуни, пене за купање, лакови за косу, маске за косу и фарбе за косу, за територију Републике Србије. Предметни уговор о ексклузивној дистрибуцији ограничава *intra-brand* конкуренцију (конкуренцију на нивоу једног брэнда) на велепродајном нивоу услед пословања једног дистрибутера и обавезе да искључиво од њега набавља целокупан асортиман. Уговором је ограничена и *inter-brand* конкуренција (конкуренција између брэндова), а услед постојања одредбе о неконкурисању која се примењује у периоду важења уговора.

У конкретном случају, међутим, процењено је да ће се услед специјализације дистрибутера за комплетан асортиман једног произвођача постићи позитивни ефекти на тржишту дистрибуције уговорених производа, који ће поништити евентуалне негативне ефекте од постојања појединих ограничавајућих одредаба, због чега је одобрено изузимање уговора од забране.

Изузеће је одобрено на рок од пет година.

3.4.3. Уговор о заступању у продаји кафе зизмеђу Strauss Adriatic d.o.o. Шимановци и Doncafe Direct d.o.o. Београд

Уговором о заступању у продаји кафе Strauss Adriatic именује Doncafe Direct за ексклузивног заступника, који у име и за рачун Strauss Adriatic врши продају и дистрибуцију кафе и производа од кафе (Doncafe Maxima, Minas, Moment, Strong, Ice, Instant, C kafa, специјалитети и средства унапређења продаје), рекламирање и наплату потраживања за територију Републике Србије, уз преузимање ризика наплате потраживања од купаца. Предметни уговор садржи одређена вертикална ограничења конкуренције,

као што су именоване једног заступника, што може утицати на *intra-brand* конкуренцију и клаузулу о неконкурисању која се примењује у периоду важења уговора, а која може утицати на *inter-brand* конкуренцију на тржишту.

Оцењено је да ће, у конкретном случају, специјализација једног учесника на тржишту дистрибуције за комплетан асортиман произвођача довести до унапређења дистрибуције топлих напитака у смислу правовремене испоруке, боље географске заступљености, ширег портфолија производа и оптимизације нивоа залиха. С обзиром на то да је предметним уговором заступник чвршће везан за налогодавца него што је то случај у класичном уговору о дистрибуцији, реализација уговора би требало да резултира већим избором и доступношћу производа за потрошаче на целој територији Републике Србије, због чега је одобрено изузимање уговора од забране.

Изузеће је одобрено на рок од пет година.

3.4.4. Уговор о набавци између друштва Lesaffre RS d.o.o. Београд и друштва AD Industrija Špirita i Vrenje-Kvasac d.o.o. Београд

Уговор о набавци је део трансакције која укључује и концентрацију између Lesaffre RS d.o.o. Београд и Vrenje-Kvasac d.o.o. Београд. Разлог за закључење овог уговора је време потребно Lesaffre за развој сопствених производних капацитета свежег компресованог квасца у количини потребној да се задовољи тражња клијената Vrenje-Kvasac. Извршењем овог уговора о ексклузивној набавци премошћава се транзициони период.

Оцењено је, с обзиром на изнето, да закључени споразум неће произвести негативне ефекте на конкуренцију на тржишту.

Изузеће је одобрено на рок од једне године.

**3.4.5. Уговор о ексклузивној дистрибуцији обуће између GEOX S.p.A
и С.О.Д. d.o.o. Београд**

Предузеће С.О.Д. је у предметном уговору означено као дистрибутер, иако уговорена права и обавезе овог предузећа не подразумевају класичну дистрибуцију, у смислу велепродаје предметних производа на додељеној територији, већ је у питању и ексклузивно право малопродаје предметних производа у малопродајним објектима предузећа С.О.Д. Уговором је предвиђено да малопродајни објекти буду обележени именом GEOX, као ознаком радње и да задовољавају исте или приближно исте стандарде у погледу локације, опреме простора и декорације, тако да уговор садржи и елементе уговора о франшизингу. И поред одређених ограничења конкуренције, утврђено је да се реализацијом предметног уговора појачава *inter-brand* конкуренција, што доприноси добробити потрошача на тржишту, због чега је одобрено изузимање уговора од забране.

Изузеће је одобрено са роком важења до 31.12.2010, односно до истека рока важења предметног уговора.

4. ЗЛОУПОТРЕБА ДОМИНАНТНОГ ПОЛОЖАЈА

Закон о заштити конкуренције из 2005.

Члан 18. Злоупотреба доминантног положаја на релевантном тржишту је забрањена.

Злоупотребом доминантног положаја на релевантном тржишту робе и/или услуга сматрају се радње којима се ограничава, спречава или нарушава конкуренција, а нарочито радње којима се:

- 1) непосредно или посредно намећу неправедне куповне или продајне цене или други неправедни услови пословања;*
- 2) ограничава производња, тржиште или технички развој, на штету потрошача;*
- 3) примењују неједнаки услови пословања на исте послове са различитим учесницима на тржишту, чиме се доводе у неповољнији положај у односу на конкуренте;*
- 4) условљава закључење уговора тиме да друга страна прихвати додатне обавезе које, по својој природи или према трговачким обичајима, нису у вези са предметом уговора.*

Закон о заштити конкуренције у примени од 1.11.2009.

Члан 16. Злоупотреба доминантног положаја на тржишту забрањена је.

Злоупотребом доминантног положаја, нарочито се сматра:

4. ЗЛОУПОТРЕБА ДОМИНАНТНОГ ПОЛОЖАЈА

- 1) непосредно или посредно наметање неправичне куповне или продајне цене или других неправичних услова пословања;
- 2) ограничавање производње, тржишта или техничког развоја;
- 3) примењивање неједнаких услова пословања на исте послове са различитим учесницима на тржишту, чиме се поједини учесници на тржишту доводе у неповољнији положај у односу на конкуренте;
- 4) условљавање закључења уговора тиме да друга страна прихвати додатне обавезе које по својој природи или према трговачким обичајима нису у вези са предметом уговора.

Поступци за утврђивање злоупотребе доминантног положаја

Утврђене злоупотребе	Одлуке у поновном поступку	Примљени поднесци по којима није постојао основ за поступање
2	2	15

Комисија је у 2009. водила два поступка за утврђивање постојања злоупотребе доминантног положаја.

4.1. Western Union

Eki Transfers и Tenfore су развили мрежу дугорочних подзаступничких уговора са 24 од укупно 32 банке на територији Републике Србије овлашћене за рад са иностранством. Када се додају и две банке – Societe General и Поштанска штедионица, које имају директне уговоре о заступању Western Union, стиже се до 26 банака од укупно 32, чиме су ова четири заступника стекли колективан доминантан положај на тржишту прекограничног брзог трансфера новца између физичких лица.

Eki Transfers и Tenfore су злоупотребили доминантан положај уговарањем рестриктивних одредаба, као што су „обавезе у погледу лојалности“,

односно „ексклузивност“, које важе током трајања уговора, као и одређени период након истека, односно раскида уговора (у трајању од три до 18 месеци, у зависности од банке). Поменути одредбама банке су се обавезале да у току трајања уговора, као и у одређеном периоду након истека или раскида уговора, неће пружати услуге брзог трансфера новца конкурентима Western Union. Поред наведеног, у већини уговора које је закључио Еки Transfers, предвиђена је додатна обавеза банке да у случају непоштовања ексклузивитета плати одређен новчани износ на име казних пенала.

Уговарањем „обавезе у погледу лојалности“, односно „ексклузивност“ заступници Western Union су дугорочно везали пословне банке. Обавеза плаћања новчаних пенала у случају кршења преузетих обавеза о лојалности банке додатно дестимулише да раскину уговор са заступником Western Union, односно да закључе уговор са конкурентом. На тај начин се спречава приступ потенцијалних конкурентата, односно стварају додатне баријере за улазак на тржиште.

На тржишту брзог трансфера новца су већ присутне изразите регулаторне и друге баријере. Регулаторне баријере произлазе из одредаба Закона о девизном пословању („Сл. гласник РС“, бр. 62/06) у члану 32. став 1. да се платни промет са иностранством обавља преко банака у девизама и динарима и Закон о платном промету („Сл. лист СРЈ“, бр. 3/2002 и 5/2003 и „Сл. гласник РС“, бр. 43/2004, 62/2006 и 11/2009), којим се у члану 49. прописује да платни промет у динарима, поред банака, може обављати и пошта.

То значи да су глобални оператери за трансфер новца ангажовали банкарску мрежу у Републици Србији као једино расположиву, директно или путем заступника. Поштанска мрежа активна је на тржишту пружања услуга брзог трансфера (пријема и слања) новца са предметним глобалним оператором, односно његовим заступником, али искључиво у динарима.

Најзначајнија нерегулаторна баријера за улазак нових оператора на релевантно тржиште је немогућност остваривања економије обима.

Стога је Комисија оценила да уговарање поменутих рестриктивних одредаба има за последицу потпуно затварање тржишта за конкуренте Western Union.

Значај разноврсности понуде услуга прекограничног трансфера новца за грађане Србије произлази из чињенице да је Србија земља са изразито великом дијаспором и великим приливом дознака из иностранства. Подаци Светске банке показују, међутим, да три четвртине тих дознака лицима у Србији стиже преко рођака, пријатеља, возача аутобуса и слично. Већа конкуренција на тржишту брзог трансфера новца допринела би снижавању цена ове услуге и већем уливању девизних дознака из иностранства у легалне новчане токове.

Комисија је наложила Eki Transfers и Tenfore да са банкама закључе анексе уговора којима ће се извршити измена постојећих уговора, тако што ће брисати све рестриктивне одредбе којима се банка дугорочно и искључиво везује за пружање услуге Western Union.

4.2. Имлек и Млекара Суботица

У поновљеном поступку, спроведеном у складу са одлуком Врховног суда, донето је решење којим се утврђује злоупотреба доминантног положаја Акционарског друштва Млекара из Суботице и Акционарског друштва Индустрија млека и млечних производа Имлек из Београда, Падинска Скела, која су у већинском власништву DANUBE FOODS GROUP B.V, због чега се сматрају једним учесником на тржишту.

5. КОНТРОЛА КОНЦЕНТРАЦИЈА

Закон о заштити конкуренције из 2005.

Члан 21. Концентрација учесника на тржишту настаје у случајевима:

- 1) статусних промена учесника на тржишту у смислу закона којим се уређују привредна друштва;
- 2) стицања непосредне или посредне контроле једног или више учесника на тржишту над другим учесником на тржишту или његовим делом;
- 3) оснивања и заједничког контролисања новог учесника на тржишту од стране најмање два независна учесника на тржишту, који послује на дугорочној основи, који има све функције независног учесника на тржишту и приступ тржишту (заједничко улагање).

Члан 23. Концентрација из члана 21. овог закона спроводи се по прибављеном одобрењу које на захтев учесника на тржишту издаје Комисија.

Захтев из става 1. овог члана подноси се под условом да:

- 1) заједнички укупан годишњи приход свих учесника у концентрацији на тржишту у претходној обрачунској години прелази износ од 10 (десет) милиона евра, у динарској противвредности по курсу на дан састављања годишњег рачуна или
- 2) заједнички укупан годишњи приход учесника у концентрацији остварен на светском тржишту у претходној обрачунској години прелази износ од 50 (педесет) милиона евра, у динарској противвредности по курсу на дан састављања годишњег рачуна, при чему најмање један учесник на тржишту који је учесник концентрације мора да буде регистрован на територији Републике Србије.

Закон о заштити конкуренције у примени од 1.11.2009.

Члан 17. *Концентрација учесника на тржишту настаје у случају:*

1) спајања и других статусних промена у којима долази до припајања учесника на тржишту у смислу закона којим се уређује положај привредних друштава;

2) стицања од стране једног или више учесника на тржишту, непосредне или посредне контроле у смислу члана 5. став 2. овог закона над другим учесником или више учесника на тржишту;

3) заједничког улагања од стране два или више учесника на тржишту у циљу стварања новог учесника на тржишту или стицања заједничке контроле у смислу члана 5. став 2. овог закона над постојећим учесником на тржишту, који послује на дугорочној основи и има све функције независног учесника на тржишту.

Сматраће се једном концентрацијом две или више трансакција између истих учесника на тржишту, извршених у временском периоду крајем од две године, при чему се као време њеног настанка узима дан извршења последње трансакције.

Члан 18. *Не сматра се да је настала концентрација учесника на тржишту ако:*

1) банка или друга финансијска организација или друштво за осигурање, у току свог редовног пословања, привремено стекне акције или уделе, ради даље продаје, под условом да их прода најкасније у року од годину дана од дана стицања и да их не користи тако да утиче на пословне одлуке учесника на тржишту у погледу његовог понашања на тржишту;

2) друштво за управљање инвестиционим фондом или инвестициони фонд стекне учешће у учеснику на тржишту, под условом да своја права заснована на том учешћу остварују само ради очувања вредности свог улагања и под условом да не утиче на конкурентско понашање тог учесника на тржишту;

3) заједничко улагање има за циљ координацију тржишних активности између два или више учесника на тржишту који задржавају своју правну

независност, при чему ће овакво заједничко улагање бити оцењивано у складу са чл. 10. и 11. овог закона;

4) стечајни управник стекне контролу над учесником на тржишту.

Комисија може продужити рок из става 1. тачка 1) овог члана, на захтев стицалоца акција или удела, под условом да стицалац докаже да продаја акција или удела није разумно била могућа у оквиру тог рока, али најдуже за још шест месеци.

Члан 19. *Концентрације учесника на тржишту су дозвољене, осим ако би значајно*

ограничиле, нарушиле или спречиле конкуренцију на тржишту Републике Србије или његовом делу, а нарочито ако би то ограничавање, нарушавање или спречавање било резултат стварања или јачања доминантног положаја.

Дозвољеност концентрације учесника на тржишту се утврђује у односу на:

- 1) структуру релевантног тржишта;*
- 2) стварне и потенцијалне конкуренте;*
- 3) положај на тржишту учесника у концентрацији и њихову економску и финансијску моћ;*
- 4) могућности избора добављача и корисника;*
- 5) правне и друге препреке за улазак на релевантно тржиште;*
- 6) ниво конкурентности учесника у концентрацији;*
- 7) трендове понуде и потражње релевантне робе односно услуга;*
- 8) трендове техничког и економског развоја;*
- 9) интересе потрошача.*

Члан 61. *Концентрација мора бити пријављена Комисији у случају да је:*

1) укупан годишњи приход свих учесника у концентрацији остварен на светском тржишту у претходној обрачунској години већи од 100

милиона евра, с тим што најмање један учесник у концентрацији на тржишту Републике Србије има приход већи од десет милиона евра;

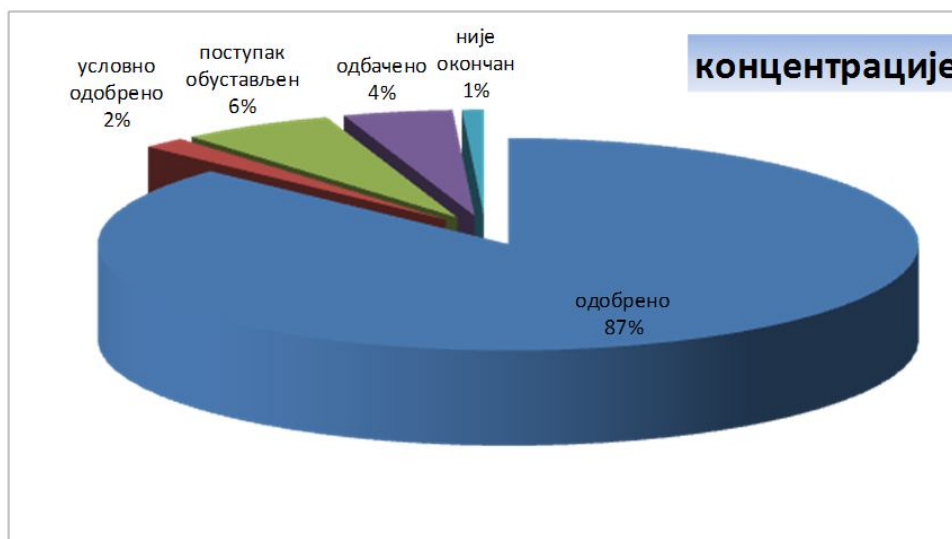
2) укупан годишњи приход најмање два учесника у концентрацији остварен на тржишту Републике Србије већи од 20 милиона евра у претходној обрачунској години, с тим што најмање два учесника у концентрацији на тржишту Републике Србије имају приход већи од по милион евра у истом периоду.

При рачунању годишњег укупног прихода из става 1. овог члана неће се рачунати приход који ти учесници на тржишту остваре у међусобној размени.

Концентрација која се спроводи путем понуде за преузимање у смислу прописа којим се уређује преузимање акционарских друштава, мора бити пријављена и кад нису испуњени услови из става 1. овог члана.

Комисија је у току 2009. примила 116 захтева за издавање одобрења за спровођење концентрација. Поступци су окончани у 115 предмета и то: 100 издавањем решења о одобрењу спровођења концентрације у скраћеном поступку и три у испитном, од чега два издавањем решења о условном одобрењу спровођења концентрације, седам доношењем закључка о обустављању поступка, јер је странка одустала од захтева и пет доношењем закључка о одбацивању захтева. Од пет одбачених захтева за два је разлог био непотпуна документација, за два непостојање основа за подношење, а у једном (Гаспром Нефт- НИС) стварна ненадлежност Комисије.

5.1. Газпром Нефт – Нафтна индустрија Србије

Захтев Газпром Нефт, предузећа у државном власништву Руске Федерације, за издавање одобрења за спровођење концентрације ради стицања 51 одсто укупног основног капитала Нафтне индустрије Србије Комисија је одбацила због стварне ненадлежности. Народна скупштина Републике Србије је септембра 2008. године донела Закон о потврђивању Споразума са Руском Федерацијом, којим је утврђена обавеза Републике Србије да прода 51 одсто укупног основног капитала НИС. У складу са чланом 194. став 4. Устава Републике Србије, потврђени међународни уговори и опште прихваћена правила међународног права део су правног поретка Републике Србије, из чега произлази да Закон о потврђивању Споразума представља *lex specialis* у односу на Закон о заштити конкуренције. Стога се о предметној трансакцији није могло одлучивати у поступку пред Комисијом за заштиту конкуренције.

5.2. Delta MAXI – ТП Србија Крагујевац

Комисија је условно одобрила концентрацију која настаје стицањем контроле од стране привредног друштва Delta MAXI d.o.o. Београд, над друштвом ТП Србија а.д. Крагујевац, са седиштем у Крагујевцу, куповином 72,9355% капитала циљног друштва.

Комисија је наложила друштву Delta MAXI да:

1. одржи на снази важеће уговоре о закупу закључене између ТП Србија а.д. Крагујевац, као закуподавца, и других привредних друштава, његових купаца, под условима који не могу бити неповољнији од важећих тржишних услова, нарочито у погледу цене, на територији Града Крагујевца;

2. Комисији доставља годишњи извештај о извршењу првог услова, као и да достави сваки евентуални анекс уговора о закупу.

Рок трајања услова је три године.

Основ за спровођење концентрације је Уговор о уступању Уговора о купопродаји капитала, закључен између Ане Петковић као уступиоца, с једне стране, и друштва Delta MAXI, с друге стране. Уговором уступилац преноси сва своја права и обавезе из уговора о купопродаји, закљученог у поступку приватизације, на друштво Delta MAXI. Уговор је закључен уз сагласност Агенције за приватизацију.

За оцену предметне концентрације Комисија је одредила релевантно тржиште производа као тржиште трговине на мало у неспецијализованим продавницама, претежно хране, пића и дувана, при чему је издвојила два ужа тржишта: тржиште трговине на мало у неспецијализованим продавницама, претежно хране, пића и дувана, у објектима типа самоуслуге, супермаркета и дискаунта продајне површине мање од 400m² и тржиште трговине на мало у неспецијализованим продавницама, претежно хране, пића и дувана, у објектима типа супермаркета, дискаунта и хипермаркета продајне површине веће од 400m². Као релевантно географско тржиште одређена је територија Града Крагујевца.

Ради потпуног и правилног утврђивања чињеничног стања, нарочито у погледу понашања и навика купаца на територији Града Крагујевца, Комисија је ангажовала Економски факултет Универзитета у Крагујевцу да спроведе истраживање овог тржишта, на основу кога је урађена студија „Истраживање тржишта неспецијализоване продаје на мало, претежно хране, дувана и пића Града Крагујевца“.

Комисија је утврдила да спровођење ове концентрације на релевантном тржишту трговине на мало у неспецијализованим продавницама, претежно хране, пића и дувана, у објектима типа самоуслуге, супермаркета и дискаунта продајне површине мање од 400m² неће битно изменити структуру овог релевантног тржишта. Осим учесника концентрације, на овом тржишту делује преко 300 самосталних трговинских радњи, као и три локална трговинска ланца. Величина малопродајних објеката мањих од 400 m² је различита, а једна од важних карактеристика је да се налазе у свим деловима града. Резултати

спроведеног истраживања показали су да се потрошачи у 33,66 одсто случајева у свакодневној куповини мање вредности опредељују за најближи СТР. Комисија није утврдила да постоје било какве препреке за улазак на ово тржиште, законске или фактичке. Анкетиране самосталне трговинске радње су у току испитног поступка изјавиле да учеснике концентрације не доживљавају као директне конкуренте, а локални трговински ланци да спровођење ове концентрације не отежава директно њихово пословање, имајући у виду досадашње тржишно понашање стицаоца контроле, које су углавном оценили као коректно.

Анализирајући релевантно тржиште трговине на мало у неспецијализованим продавницама, претежно хране, пића и дувана, у објектима типа супермаркета, дискаунта и хипермаркета површине веће од 400m², Комисија је утврдила да има неповољну структуру, због малог броја учесника и фактичких препрека за улазак. Тржишни удели у погледу трговине на мало у објектима већим од 400 m², одређени према величини продајног простора су следећи: стицалац контроле 35,3%; циљно друштво 11,4%; Рода центар 31%; Квин д.о.о. 12%; Фамилија маркет 10,1%. Ако се као критеријум узме приход остварен малопродајом у објектима овог формата у 2008. години, тржишни удели су: стицалац контроле 40,8%; циљно друштво 2,5%; Рода центар 46,3%; Квин д.о.о. 8,9%; Фамилија маркет 1,4%. Других учесника на овом релевантном тржишту нема.

Спровођењем ове концентрације, долази до кумулације тржишних удела, с обзиром да су учесници концентрације учесници на истом тржишту. Тако, према оствареном приходу у 2008., тржишни удео стицаоца контроле, који већ сада износи 40,8%, биће око 43%. Први конкурент је Рода са око 46%. Знатно другачију и, по мишљењу Комисије, реалнију слику у погледу ефеката ове концентрације пружају тржишни удели одређени према величини продајног простора, с обзиром да се прави потенцијал ове концентрације налази у простору којим располаже циљно друштво (укупно 92 објекта), јер је низак приход циљног друштва очигледно последица лошег пословања, а не реалних могућности. Циљно друштво је у 2008. од малопродаје у објектима продајне површине преко 400 m² остварило око 650 евра по квадратном метру продајног простора, а у истом периоду Делта је остварила приход преко 3.000 евра по квадратном метру. Ове чињенице се могу довести у везу са наводима у захтеву у

погледу очекиваних погодности са становишта учесника концентрације, а то су да ће стицалац контроле уложити у примену нових организационих и финансијских техника, што ће резултирати повећањем квалитета производа и услуга и активним односом према потрошачу.

Из наведеног се може закључити да ће циљно друштво после спроведене концентрације остваривати вишеструко већи приход по квадратном метру од досадашњег, и тиме битно повећати свој тржишни удео. По критеријуму величине, тржишни удео стицаоца контроле, који сада износи 35,3%, биће најмање увећан за проценат тржишног удела циљног друштва од 11,4%. Први следећи конкурент Рода центар има 31%, без даљих планова за увећање свог присуства.

Ако се, међутим, има у виду величина објеката овог типа циљног друштва који су издати у закуп, као и приход који се остварује обављањем малопродаје у тим објектима, тржишни удео учесника концентрације после концентрације, биће додатно значајно увећан. До тог евентуалног увећања би дошло преко „елиминисања“ тржишног удела конкурента друштва Квин д.о.о. (12% по величини; 4,1% по приходу), тако да би се тиме битно изменила постојећа структура релевантног тржишта и створили услове за стварање доминантног положаја стицаоца контроле.

Најзначајнија препрека за улазак потенцијалних конкурената на тржиште Крагујевца, а и за евентуално јачање тржишне позиције већ присутних учесника путем повећања броја малопродајних објеката, представља простор за обављање ове делатности.

Потенцијални конкурент, наиме, може ући на тржиште Крагујевца само градњом нових продајних објеката или куповином или узимањем у закуп постојећих објеката. Градња нових објеката условљена је прибављањем одобрења у складу са прописима о градњи и бројем расположивих локација, које се углавном налазе само на ширем подручју града. Друштва која обављају ову делатност на територији Крагујевца, односно која су конкуренти учесницима концентрације, истакла су да расположиви простор представља највећи проблем за обављање ове делатности, како су истакла друштва која обављају ову делатност. Овај проблем указује на значај спровођења предметне концентрације, без обзира на тренутну, не много респективну, тржишну позицију ТП Србија. Велики број објеката

ТП Србија представља највећи потенцијал за јачање његове тржишне позиције.

Спровођењем ове концентрације Delta MAXI стиче већи број продајних објеката, чиме постиже значајну предност у односу на конкуренте. Друго. Delta MAXI стиче могућност да утиче на пословање конкурената, с обзиром да ће као њихов закуподавац моћи да откаже уговоре о закупу. Отказивањем уговора о закупу малопродајног простора, Delta MAXI би могла да умањи тржишни удео једног локалног ланца, или чак и да елиминише његово присуство и тиме истовремено повећа свој тржишни удео, што би битно изменило структуру овог тржишта.

Комисија је имала у виду и снагу потенцијалних конкурената – друштва која планирају улазак на ово тржиште, нарочито у контексту изградње објекта Темпа. Иако ће изградњом Темпа Delta MAXI наставити да одржава и/или повећа своју предност у односу на конкуренте, очекивани улазак на тржиште друштва Plaza, Планета – Туш и ДИС Крњево допринеће корекцији ефеката ове концентрације, пре свега кроз успостављање повољније тржишне структуре.

Комисија је оценила да је могуће предупредити ефекте концентрације прописивањем првог услова, иако спровођењем концентрације стицалац контроле стиче преко 40% тржишног удела. Ово стога што су испитивани конкуренти учесника концентрације досадашње пословање Delta MAXI оценили као коректно. као и због тога што у Крагујевцу већ постоји један објекат Метроа. Иако Метро није учесник на ужем релевантном тржишту, његово присуство значајно коригује ефекте ове концентрације.

Прописивање наведеног услова требало би да допринесе и спречавању негативних вертикалних ефеката ове концентрације. Стицањем тржишног удела од преко 40% у трговини на мало Delta MAXI стиче значајну предност и у односу на конкуренте на тржиштима која су у истом вертикалном ланцу, јер је Delta MAXI интегрисана у ланац DELTA HOLDINGA-a, који обједињава производњу, увоз и veleпродају прехранбених и других производа свакодневне потрошње. Комисија је оценила да ће прописивањем наведеног услова спречити евентуално затварање вертикално везаних тржишта, односно приступ неинтегрисаним произвођачима тржишту малопродаје.

5.3. Lufthansa AG - Austrian Airlines AG

Комисија је условно одобрила концентрацију која настаје стицањем контроле од стране привредног друштва Deutsche Lufthansa AG, из Савезне Републике Немачке, над привредним друштвом Austrian Airlines AG, из Аустрије, стицањем најмање 75% а највише 100% акција.

Комисија је обавезала учеснике концентрације да:

1. одрже на снази постојећи *code share* аранжман² између друштава ЈАТ Airways и Austrian Airlines AG на путном правцу Београд-Беч, у временском трајању не краћем од почетка прве транзиционе фазе предвиђене Протоколом број VI Споразума „Отворено небо“;³
2. се уздрже од повећања цене карте на путном правцу Београд-Беч у наведеном периоду, осим када је повећање цене нужно са становишта пораста трошкова пословања. У таквом случају су обавезни да доставе Комисији на сагласност предлог новог ценовника са образложеним извештајем о разлозима повећања и о структури цене.

Као релевантно тржиште за оцену предметне концентрације Комисија је одредила тржиште пружања услуга редовног превоза путника у авио-саобраћају, на релевантним географским тржиштима путних праваца: Цирих-Београд, Беч-Београд, Штутгарт-Београд, Минхен-Београд, Франкфурт-Београд, Базел-Београд, Дизелдорф-Београд, Келн/Бон-Београд и Берлин-Београд. Њиховом анализом Комисија је закључила да је реч о тржиштима са неповољном структуром коју карактерише мали број конкурената са великим тржишним уделима. На овим путним правцима углавном лете авиони авио-компанија Lufthansa групе и Јат Airways.

² *Code share* аранжман је споразум којим се авио-компаније обавезују да на својим линијама превозе путнике који су купили карте друге авио-компаније, чиме се постиже смањење трошкова, односно рационалније искоришћавање седишта у авиону.

³ Споразум између Европске заједнице и њених држава чланица, Републике Албаније, БИХ, Републике Бугарске, Републике Хрватске, БЈР Македоније, Републике Исланд, Републике Црне Горе, Краљевине Норвешке, Републике Румуније, Републике Србије и Мисије привремене управе Уједињених нација на Косову, о успостављању заједничког европског ваздухопловног подручја.

Lufthansa група је и пре ове концентрације већ имала изузетно велики тржишни удео на свим посматраним тржиштима, осим на тржишту путног правца Београд-Беч. Комисија је закључила да јачање доминантног положаја Lufthanse због повећања њеног тржишног удела за незнатан проценат удела Austrian Airlines неће довести до битне промене већ постојеће тржишне структуре, те није даље анализирао ова тржишта.

Комисија се усредсредила на анализу ефеката ове концентрације на тржишту путног правца Београд-Беч и утврдила да би предметна концентрација довела до битне измене постојеће тржишне структуре и негативних ефеката на стање конкуренције. Циљно друштво од свих посматраних релација, обавља превоз једино на линији Београд-Беч, и то са високим процентуалним уделом у укупном броју превезених путника на овој линији и то 54-58%, према ЈАТ, и 50-54%, према подносиоцу захтева, док Lufthansa има 0-1%.⁴ Однос појединачних удела два превозника на линији Београд-Беч, управо због постојања *code share* аранжмана на овој линији, захтева и додатна објашњења. Наиме, далеко више путника у авионима ЈАТ превезе аустријска компанија, него обрнуто. Из овога произлази да је тржишни удео циљног друштва у погледу броја путника и већи од исказаног, с обзиром да се претходно наведени проценат односи на број путника у авиону, без обзира која компанија у *code share* аранжману је продала карту. Према процени ЈАТ-а, оваква ситуација коригује претходне податке на однос 70% према 30% путника у авионима аустријске компаније у корист Austrian Airlines, а чак 90% према 10% путника у авионима ЈАТ-а у корист Austrian Airlines, и то због структуре путника (доминантни су транзитни путници, односно путници који посредством Austrian Airlines путују до/од даљих дестинација у Европи и свету, преко Беча као транзитног аеродрома). Комисија је ценила и ове наводе ЈАТ-а и сматра да су од значаја за оцену ове концентрације, и поред тога што су наведени тржишни удели циљног друштва на овом путном правцу успостављени пре предметне концентрације. Значај очувања постојећег *code share* аранжмана, Комисија је ценила у контексту постојеће структуре релевантног тржишта –

⁴ Процент тржишних удела су одређени прецизно у поступку, а овде су исказани оријентационо, с обзиром да је странка у поступку означила ове податке као пословну тајну

олигопол са два учесника и основане претпоставке да би укидање таквог аранжмана могло водити измени успостављених тржишних удела постојећих учесника на овом тржишту, у смислу значајног јачања тржишне позиције аустријске компаније.

Приликом прописивања услова узете су у обзир постојеће административне баријере за улазак нових конкурената на ово тржиште, које се огледају у обавези добијања дозвола и уверења за успостављање авио линија у међународном редовном авио саобраћају, као и постојање билатералног споразума са Аустријом, којим се предвиђа да ваздушни саобраћај између две земље обављају авио превозници из земаља уговорница (тзв. *single designation*). Тек ће пуна примена Споразума "Отворено небо" (Open Sky Treaty) омогућити улазак на тржиште другим авио превозницима из Европске заједнице, а не само превозницима који имају регистровано седиште у Србији и Аустрији.

Друго, аеродром у Бечу, који представља чвориште за Austrian Airlines, јесте слот регулисан аеродром.⁵ Према наводима ЈАТ-а, јединог конкурента на овом путном правцу, на бечком аеродрому је смањена могућност добијања слотова. Београдски аеродром је тзв. слот нерегулисан аеродром, који има веће капацитете за полетање и слетање авиона од тренутно искоришћених.

Треће, могућност доласка потенцијалних конкурената, а пре свега ниско буџетских (*low cost*) авио-компанија, очекује се тек са стављањем Србије на тзв. белу Шенген листу, почетком 2010. године. Поред тога, потребно је да се број путника на овим релацијама повећа у мери у којој успостављање нових линија на наведеним правцима постаје економски оправдано, што се неће догодити у краћем року.

Четврто, у Србији нема нискобуџетских компанија, а долазак ниско буџетских компанија из других држава чланица ЕУ на путни правац Србија-Аустрија није могућ пре почетка примене Мултилатералног споразума, о чему је напред већ било речи.

⁵ Слот аеродроми су аеродроми са великим бројем полетања и слетања. Због велике конкуренције авио-компанија да добију што повољније време за полетање, односно слетање у току дана, ти аеродроми пред сваку сезону лета спровode тендере за слетно-полетна места, односно слотове.

Конечно, економска и финансијска моћ стипендијске контроле (Lufthansa) далеко премашује снагу јединог постојећег конкурента (JAT) и потенцијално значајно повећава снагу циљног друштва као учесника на овом тржишту.

Прописивањем обавезе одржавања постојећих *code share* аранжмана, одржава се постојећа структура овог тржишта. Путни правац Београд-Беч се одликује олигополском (дуополском) структуром. Austrian Airlines је лидер на овом тржишту, јер далеко више путника у авионима JAT-а превезе аустријска компанија, него обрнуто. Стога је JAT у позицији да мора да прати цене Austrian Airlines.

Други прописани услов има за циљ спречавање претпостављеног понашања којим би се нанела штета крајњим потрошачима – путницима, повећањем цена карата, које не би било оправдано повећаним трошковима.

Комисија је орочила трајање мере до почетка прве транзиционе фазе у примени Споразума „Отворено небо“, јер се тада стварају могућности за улазак нових конкурената.

5.4. Одобрене концентрације

Комисија је у току 2009. године одобрила следеће концентрације:

1. Јавно предузеће Србијагас Нови Сад - Српска фабрика стакла а.д. Параћин
2. Erste Donau-Dampfschiffahrts-Gesellschaft m.b.h. Аустрија - Југословенско речно бродарство, Београд
3. Друштво за производњу, промет и услуге Агромаркет д.о.о. Крагујевац - Друштво за производњу, промет и услуге Fertico д.о.о. Ниш
4. Messer Tehnogas AD Beograd, Београд - Фабрика за производњу кисеоника - Кисикана са пунионицом боца, као делом привредног друштва Рударско-топионичарски басен Бор –Група Топионица и рафинација бакра Бор д.о.о. у реструктурирању, Бор

5. Lesaffre RS d.o.o. Београд - Vrenje-Kvasac d.o.o. Београд
6. Žito d.o.o. Хрватска - Ratkovo a.d. Ратково
7. Delta Real Estate d.o.o. Београд - Национал а.д. Нови Београд
8. Друштво за производњу, промет и услуге Агромаркет д.о.о. Крагујевац - Пољопривредно добро Зајечар а.д., Зајечар
9. Акционарско друштво за путеве Крушевацпут а.д., Крушевац - Србијааутопут д.о.о., Београд
10. Лука Београд а.д., Београд, и Денеца М Инжењеринг д.о.о., Београд - Agratic Limited, Кипар; Agratic Limited, Кипар-Delute d.o.o. Београд
11. International Railway Systems S.A, Луксембург, и Burchi Cristian Ionel, Монако - Friulexport d.o.o., Ниш
12. МК Commerce d.o.o., Нови Сад, Agrooffice d.o.o., Бачки Брестовац, и Владе Бељански, Бачки Брестовац – оснивање предузећа Agrobrest d.o.o., Бачки Брестовац
13. Конзорцијум „Ниш-експрес“ Ниш, кога чине чланови: Delta Real Estate d.o.o., Београд, Гојко Божић власник Радње за израду предмета од пластичних ПР Ниш, као и 534 физичка лица - Акционарско друштво за саобраћајну делатност „Ниш-експрес“.
14. Друштво за производњу, промет и услуге Агромаркет д.о.о., Крагујевац - Друштво за производњу, дораду и промет семена и садног материјала Семенарство д.п. у стечају, Шабац.
15. Соја протеин а.д., Бечеј - Ветеринарски завод Суботица а.д.
16. Novo Investment d.o.o., Београд - FUN d.o.o., Београд
17. FIA Energy d.o.o., Београд - Euroluxpetrol-ELP d.o.o., Београд
18. FIAT S.p.A, Италија - New CarCo Acquisition LLC, Сједињене Америчке Државе, Chrysler LLC, Сједињене Америчке Државе; зависна друштва у Србији: FIAT аутомобили Србија д.о.о., Крагујевац, и Chrysler Balcans d.o.o., Београд

19. Конзорцијум ЗАО Техника-Сервис из Русије и Драган Родић из Бачког Јарка - Фабрика котрљајућих лежајева и кардана а.д., Темерин
20. East Point Holdings LTD, Кипар - Новосадска фабрика кабела а.д. у реструктурирању, Нови Сад
21. Предузеће за уређење и одржавање паркова и инжењеринг Еуропарк д.о.о., Београд - Акционарско друштво за путеве Крушевацпут, Крушевац
22. Бранислав Баћовић, Слободан Добричанин и Миљан Баћовић (сви из Београда) - Акционарско друштво за међународну и унутрашњу шпедицију Транспортшпед, Београд
23. Intralot Holdings International Limited, Guepard Limited, Mixalene Holdings Co. Limited (сви са Кипра) - ABO Holdings Limited, Кипар
24. ЕКИ Investment d.o.o., Београд - Аташе д.о.о., Београд
25. Друштво за трговину на велико чврстим, течним и гасовитим горивима NPCO d.o.o., Београд - Team Oil a.d., Београд
26. Предузеће за производњу, спољну и унутрашњу трговину за услуге MONUS d.o.o., Београд - Пољопривредно индустријски комбинат Врбас а.д. за обављање делатности маркетинга и дистрибуције, Београд
27. Club Hotel Loutraki S.A, Атина – Grand Casino d.o.o., Београд
28. Друштво за производњу пољопривредних производа Almex d.o.o., Панчево - Акционарско друштво Стари Тамиш за пољопривредну производњу, Панчево
29. Предузеће за издаваштво, трговину и маркетинг Media II d.o.o., Београд - Издавачко предузеће Просвета а.д., Београд
30. Phoenix PIB Austria Beteiligungs GmbH, Беч - Stef Pharm Beteiligungsverweltung GmbH (посредно Pharmanova Veleprodaja d.o.o., Београд)
31. Delta Maxi d.o.o., Београд - Друштво Лесковачки сајам а.д., Лесковац
32. Предузеће за производњу, трговину и услуге Динамика д.о.о., Нови Сад - Пољопривредно добро Камендин, Сириг

33. Holcim (Srbija) d.o.o., Поповац - ДТД Каменко Гагрчин а.д., Сомбор
34. Друштва за трговину на велико чврстим, течним и гасовитим горивима NPCO d.o.o., Београд – Крушик Пластика а.д., Осечина
35. Poor Technobau und Umwelt Aktiengesellschaft, Беч, и МБА Миљковић д.о.о., Београд - Асфалт д.о.о., Београд
36. Tokheim Holding GmbH, Минхен - Предузеће за унутрашњу и спољну трговину и сервисирање Rohe d.o.o., Београд
37. MF Development B.V., Ротердам - Alba Invest d.o.o., Београд.
38. Jeep Commerce d.o.o., Београд - Друштво за производњу, трговину и услуге Ферити а.д., Београд
39. Wartsila Technology Oy Ab, Хелсинки - Vik-Sandvik –Albatros d.o.o., Нови Сад
40. Производно и трговинско предузеће ДИС д.о.о., Крњево - Акционарско друштво за мешовито фармерство Слога, Ковин
41. Novo Investment d.o.o., Београд - Slot Matic d.o.o., Београд
42. Предузеће за трговину, услуге и издаваштво Zepher Book World d.o.o., Београд, и Универзитет Сингидунум, Београд - Издавачко предузеће Просвета а.д., Београд
43. Издавачко друштва Рингиер д.о.о., Београд - Друштво за новинско-издавачку делатност НИИ д.о.о., Београд
44. New Frontier South East s.r.o, Братислава - Друштво за промет робе и услуга у земљи и иностранству Сага д.о.о., Београд
45. Конзорцијум правних лица Буммаш, Ижевск (Русија), и друштво Торговиј Дом Росмашторг, Чељабинск (Русија) - Холдинг предузеће Индустија хидраулике и пнеуматике Прва петолетка, Трстеник, са укупно 13 зависних друштава Холдинга
46. Конзорцијум Лавовска фабрика аутобуса, Лавов (Украјина), и City Transport Construction Investments LTD, Лондон - Холдинг предузеће Индустија хидраулике и пнеуматике Прва петолетка, Трстеник, са укупно 13 зависних друштава Холдинга

47. Пословни Систем Меркатор д.д. Љубљана – Томвелопинг д.о.о. Нови Сад
48. Пословни Систем Меркатор д.д. Љубљана – Томкон д.о.о., Нови Сад
49. Starbev S.a.r.l, Луксембург - Апатинска пивара а.д., Апатин
50. Tatravagonka a.s, Словачка - Владел д.о.о., Београд („Братство“, Суботица)
51. FIA Energy д.о.о., Београд - трговинско предузеће Атако д.о.о., Београд
52. Agro Investment д.о.о., Београд - Agrooprema а.д., Београд
53. Europolis Tarnok Ingatlanberuhazasi Kft, Мађарска - PHOENIX LOGISTICS д.о.о., Београд
54. Друштво за производњу, трговину и услуге „DTM RELATIONS“ д.о.о., Beograd - А.Д. МИТРОСРЕМ, Сремска Митровица
55. VICTORIA GROUP а.д., Нови Сад - Део непокретне и покретне имовине Акционарског друштва за производњу минералних ђубрива „ЗОРКА“ - „МИНЕРАЛНА ЂУБРИВА“ у реструктурирању, Шабац
56. Дунав група д.о.о., Београд - Дунав група грађевински материјали д.о.о., Београд (припајање кроз статусну промену)
57. Skupina prva d.d., Словенија (Гарант пензијско друштво за управљање добровољним пензијским фондом а.д., Београд) – Нуро а.д., Београд (припајање кроз статусну промену)
58. Ladinvest д.о.о., Београд - 50 одсто удела Денеза М Инжењеринг д.о.о., Београду, чиме се успоставља у истом проценту контрола над Agratic Limited, Кипар
59. Јавно предузеће Србијагас, Нови Сад, и Gazprom Germania GmbH, Немачка – оснивање предузећа Подземно складиште гаса Банатски Двор д.о.о.

60. Делта инжењеринг д.о.о., Београд - Завод за заваривање а.д., Београд
61. Друштво за унутрашњу и спољну трговину Утма комерц д.о.о., Београд - Грађевинско предузеће Напред а.д., Београд
62. Синтелон а.д., Бачка Паланка - ENIA о.о.о., Украјина, ENIA Бачка Паланка
63. NOKIA Corporation Espoo, Финска, и SAP AG, Немачка – оснивање привредног друштво Original 1 GmbH, Немачка
64. NORKRING AS (TELENOR ASA), Краљевина Норвешка, и VLAAMSE RADIO-EN TELEVISIEOMROEP NV VAN PUBLIEK RECHT (VRT), Краљевина Белгија - Norkring Belgie NV, Краљевина Белгија
65. KI-KELAG International GmbH, Аустрија - INTERENERGO d.d., Љубљана
66. ČEZ a.s. Чешка, и J&T Investment Advisors s.r.o, Чешка - MIBRAG B.V, Холандија
67. Energiees Investment Limited, Кипар, и Mokuslar Limited, Кипар - Prod-Invest, Украјина (новоосновано зависно друштво Veres Group B.V, Холандија)
68. Akcez Enerji Yatirimlari Sanayi Ve Ticaret A.S, Турска - Sakarya Elektrik Dagitim A.S, Турска (Акcez је заједнички контролисано друштво ČEZ a.s. и Чешка, Akkök Sanayi Yatirim ve Geliştirme A.Ş, Турска и Акенерџи Elektrik Uretimi A.Ş, Турска)
69. Čez Bohunice, Праг, и Jadrova a vyrad'ovacia spoločnosť, Братислава - оснивање друштва New Co, Словачка
70. ČEZ a.s, Чешка, и Akkök Sanayi Yatirim ve Geliştirme A.Ş, Турска - Акенерџи Elektrik Uretimi A.Ş, Турска
71. Lexmark International Tehnology SA, Швајцарска - CEEmark Ltd Jersey, САД
72. Salzgitter Mannesmann GmbH, Немачка - Norddeutsche Affinerie AG, Немачка

73. Intesa Sanpaolo S.p.A, Италија и Reno de Medici S.p.A, Италија - Manucor S.p.A, Италија
74. ESPV Limited, Кипар - Andreevskiy Plaza Limited Liabiliti Company
75. Starvista Limited, Кипар (члан украјинске SCM групе) - Limited Liability Company Investio, Украјина
76. Limited Liability Company Esta Holding (члан украјинске SCM групе) - Limited Liability Company Agroindustrial Firm Elita, Дњепропетровск
77. MOL Hungarian Oil and Gas Public Limited Company, Будимпешта, и Normeston Trading Limited, Белизе - MOL Energiakereskedo Kft
78. Metinvest Holding, Украјина - LLC Zars, Украјина
79. UMBH (Ukrainian Machine Building Holding Limited), Кипар - JSCOT Donetskormash, Украјина
80. UMBH (Ukrainian Machine Building Holding Limited), Кипар - Ukrtransmash LTD, Украјина, и Kamensk Heavy Engineering Plant, Русија
81. Hungarian Telecom (Netherlands) Cooperative, Холандија - Invitel Holdings A/S Мађарска
82. Ökombi GmbH, Аустрија - Hungarokombi Kft, Мађарска
83. Intralot Holdings International Limited, Кипар - Slovenske Loterie a.s., Словачка
84. Intralot Italia Spa, Италија - William Hill Codere Itallia SrL-a, Италија
85. Intralot S.A, Грчка, Hipodromo Argentino de Palermo S.A, Аргентина, Casino Club S.A, Аргентина - Тесно Accion S.A. (TASA), Аргентина
86. International Petroleum Investment Company, Уједињени Арапски Емирати - MAN Ferrostaal AG, Немачка
87. AIG Credit Facility Trust-a, Сједињене Америчке Државе - American International Group Inc, Сједињене Америчке Државе

88. One Equity Partners II L.P, Кајманска острва - Columbian Chemicals Holding LLC, Сједињене Америчке Државе
89. Merck&Co. Inc, Сједињене Америчке Државе - Schering-Plough Corporation, Сједињене Америчке Државе
90. BASF SE, Немачка - Ciba Holding AG, Швајцарска
91. Fujitsu Limited, Јапан - Fujitsu Siemens Computers, Холандија
92. Савезна држава Баварска, преко Министарства финансија Баварске - Bayern LB Holding AG, Немачка
93. Energiees Investment Limited, Кипар - Kherson Shipyard, Украјина
94. Pfizer Inc, Сједињене Америчке Државе – Wyeth, Сједињене Америчке Државе
95. International Petroleum Investment Company, Уједињени Арапски Емирати - NOVA Chemicals Corporatio, Канада
96. Daimler AG, Немачка и Li-Tec Vermögensverwaltungs-GmbH, Немачка - Evonik Industries AG, Немачка
97. Čez a.s., Чешка - Operatori i Sistemit te Shperndarjes SHA, Албанија
98. Ipsos SA, Француска - Strategic Puls SAS, Француска
99. Hamburgische Seefahrtsbeteiligung “Albert Ballin” GmbH & Co. KG, Немачка и TUI AG, Немачка - Narag-Lloyd AG, Немачка
100. PPD International Holding Inc, Сједињене Америчке Државе - AbC.R.O. Inc, Сједињене Америчке Државе
101. Hellenic Petroleum S.A, Грчка - BP Hellas S.A. Oil Trading, Грчка

6. УПРАВНИ СПОРОВИ

Предмет	Достављени одговори на тужбу	Окончани спорови
Забрањени споразуми	2	0
Злоупотребе доминантног положаја	5	0
Контрола концентрација	1	0
УКУПНО	8	

7. ПРЕКРШАЈНИ ПОСТУПЦИ

Комисија за заштиту конкуренције је у 2009. поднела три захтева за покретање прекршајног поступка и то против:

7.1. Ветеринарске коморе Србије и одговорног лица у правном лицу, због тога што је Управни одбор Ветеринарске коморе Србије, одлуком од 21. марта 2008., под називом „Ценовник минималних цена ветеринарских услуга” са важношћу од 1. маја 2008., утврдио минималне цене ветеринарских услуга, што је забрањени споразум у смислу члана 7. Закона;

7.2. Карате федерације Србије и Предузећа ВМА Trading д.о.о. Београд као и одговорних лица у правном лицу, због тога што су чланом 4. Уговора закљученог између Карате федерације Србије и Привредног друштва за трговину ВМА Trading д.о.о. Београд, од 25. августа 2006., уговорили обавезу да КФС донесе пропис којим ће бити уведена обавеза да на свим такмичењима, која организује КФС и која се налазе на његовом календару такмичења, такмичари у борбама могу користити искључиво рукавице и штитнике за потколенице и рис марке „АДИДАС” са ознаком да је опрема одобрена од стране Светске карате федерације („WKF Approved”), чиме су закључили и примењивали забрањени споразум;

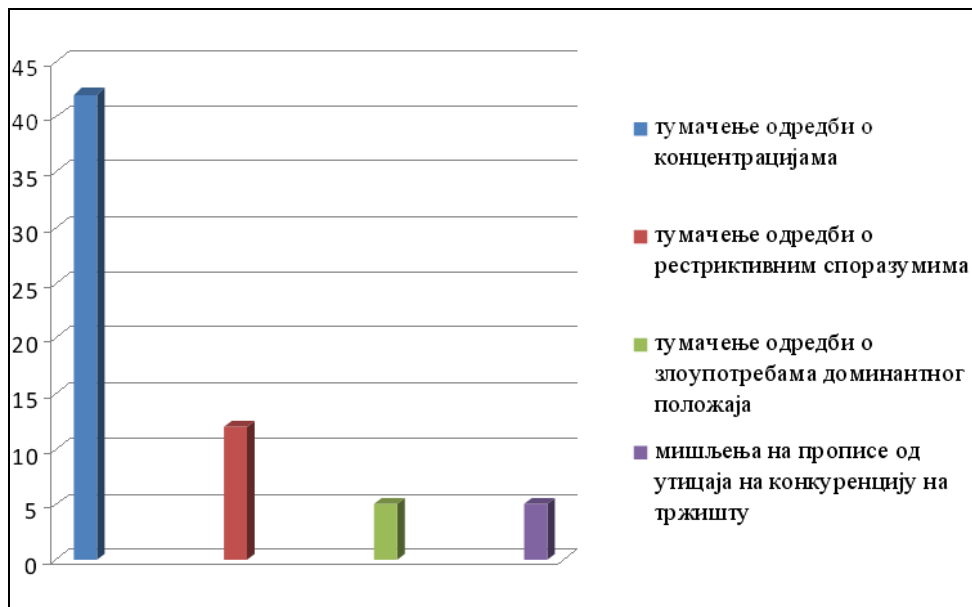
7.3. Удружења осигуравача Србије и њених чланица (Дунав осигурање, ДДОР Нови Сад, Delta Generali осигурање, Сава осигурање, Миленијум осигурање, Таково, АМС осигурање, Wiener Staditsche osiguranje и Глобос осигурање), као и одговорних лица у правном лицу, због тога што је Удружење донело Одлуку бр. 08-03/13-2 од 05.06.2008., којом је препоручено друштвима за осигурање да одустану

од обрачуна и наплате премије каско осигурања одједном унапред за цео вишегодишњи период осигурања и врате се годишњем обрачуну премије осигурања, тако што је Одлука достављена свим друштвима за осигурање која се баве пословима каско осигурања на писмено изјашњење о прихватању, а Удружење је обавестило сва друштва о резултатима изјашњења, и што су чланице Удружења прихватиле Одлуку бр. 08-03/13-2 Удружења од 5. 06. 2008., чиме су битно спречили и ограничили конкуренцију на тржишту.

8. МИШЉЕЊА

Комисија је у 2009. била врло активна и на пољу своје обавезе давања мишљења о примени прописа из области заштите конкуренције. Поступајући по захтевима странака за тумачењем појединих одредаба Закона о заштити конкуренције и пратећих подзаконских аката, али и на сопствену иницијативу, Комисија је дала 54 мишљења.

Мишљења Комисије у 2009.

Највећи број захтева за давањем мишљења односио се на тумачење одредаба о обавези подношења пријаве концентрације. Комисија је дала 42 мишљења у вези примене, односно тумачења појединих одредаба које се односе на постојање обавезе пријаве концентрације у конкретном случају. У вези примена законских одредаба о рестриктивним споразумима дала је 12 мишљења и пет о одредбама које се односе на злоупотребу доминантног положаја.

8.1. Мишљења о примени Закона о заштити конкуренције

8.1.1. Мишљење о примени чл. 63. и 65. Закона

Комисија за заштиту конкуренције (у даљем тексту: Комисија) спроводи испитивање концентрације у поступку који се покреће поводом подношења пријаве концентрације или по службеној дужности. Подношење пријаве је радња којом се покреће поступак у коме учесник на тржишту стиче својство и положај странке у поступку испитивања концентрације и за коју се везује почетак рока за доношење одлуке. Чланом 61. Закона о заштити конкуренције („Сл. гласник РС“, бр. 51/2009, у даљем тексту: Закон) одређено је у ком случају постоји обавеза пријаве. Чланом 63. прописано је ко има обавезу подношења пријаве, у ком року, и који услови у погледу начина и садржине подношења пријаве морају бити испуњени.

Одредба члана 63. став 4. ближе је уређена Уредбом о садржини и начину подношења пријаве концентрације („Сл. гласник“ бр. 89/2009, у даљем тексту: Уредба).

Чланом 2. Уредбе прописано је шта садржи пријава, а чл. 3. и 4. на који начин се подноси. Пријава се мора поднети у складу са Законом и Уредбом, а пријава која не испуњава прописане услове у погледу садржине не може се сматрати уредном пријавом. Исто тако, не може се сматрати да је поднета пријава ако, притом, није поднета на начин прописан Уредбом.

Комисија ће пре решавања о дозвољености концентрације у смислу члана 19. Закона, размотрити да ли пријава испуњава услове из Закона и Уредбе. Ако, притом, оцени да пријава није поднета у складу са Законом и Уредбом, наложиће подносиоцу да уреди пријаву у року који службено лице Комисије одреди. Ако подносилац уреди пријаву у остављеном року, рок за доношење одлуке почиње да тече од дана подношења допуне. С обзиром да Закон не разрађује одредбу о року за доношење одлуке, примењују се правила општег управног поступка.

Чланом 208. Закона о општем управном поступку („Сл. лист СРЈ“, бр. 33/97 и 31/2001, у даљем тексту: ЗОУП) прописано је да је орган дужан да донесе решење „најдоцније у року од једног месеца од дана предаје уредног захтева, односно од дана покретања поступка по службеној дужности, ако посебним законом није одређен краћи рок“. Ако подносилац не уреди своју пријаву у остављеном року, и Комисија нађе да не испуњава услове из Закона и Уредбе, пријава ће закључком бити одбачена, што произлази како из тих прописа, тако и из одредбе чл. 58 и 115. ЗОУП.

Одредбом члана 65. став 1. Закона прописано је да је Комисија дужна да донесе решење по пријави концентрације у року од месец дана од дана подношења пријаве у складу са чланом 37. Закона, односно закључак о спровођењу испитног поступка из члана 62. став 2. Закона. У противном, сматра се да је концентрација одобрена. С обзиром да Закон не разрађује даље ове одредбе, примењује се члан 90. став 2. ЗОУП, тако да **рок од месец дана истиче оног дана у следећем месецу, који по свом броју одговара дану у који пада догађај од ког се рачуна трајање рока, а ако нема тог дана рок истиче последњег дана тог месеца.**

Ако Комисија не донесе решење по пријави концентрације у року односно закључак о спровођењу испитног поступка, сматра се да је концентрација одобрена. Комисија може донети решење по пријави концентрације и по протеку тог рока, али само решење којим се одобрава концентрација.

**8.1.2. Мишљење о примени чл. 17, 61. и 63. Закона, по захтеву
Комисије за хартије од вредности**

Обавеза пријаве концентрације из члана 63. Закона одговара одредби члана 25. став 1. раније важећег Закона о заштити конкуренције („Сл. гласник РС“, бр. 79/2005, у даљем тексту: претходни Закон). Тим члановима предвиђен је преклузивни рок за пријављивање концентрације у случају испуњења услова из чл. 21. и 23. претходног Закона, односно чл. 17, 61. и 63. Закона. У вези с тим, а нарочито у светлу одредбе члана 63. став 1. тач. 2, јасно је да се пријава концентрације може доставити у року од 15 дана од објављивања јавног позива, понуде или од затварања понуде. Сходно томе, могуће је избећи ситуацију у којој би потенцијални преузималац био принуђен да пријави концентрацију, иако након објављивања понуде и/или затварања понуде није постао већински власник нити стекао одлучујући утицај на управљање у циљном друштву.

Обавезу пријаве из члана 63. Закона имају учесници на тржишту који учествују у пословним трансакцијама ближе описаним у члану 17. Закона и искључиво у случају испуњености услова из члана 61. став 1. Закона. Чланом 61. ст. 3. Закона предвиђена је обавеза пријаве концентрације која се спроводи путем понуде за преузимање, у смислу прописа којим се уређује преузимање акционарских друштава, независно од испуњености услова из члана 61. став 1. Закона.

За оцену постојања обавезе пријаве концентрације битна је и чињеница промене контроле у намеравамој пословној трансакцији. Од значаја је не само моменат стицања већинског учешћа у акционарском капиталу, већ и моменат стицања могућности одлучујућег утицаја на управљање у циљном друштву, односно степен контроле једног или више акционара у привредном друштву стечен након спроведене трансакције, без обзира на процентуално учешће у акцијском капиталу, које може али и не мора бити већинско.

- У случају да је учесник на тржишту стекао контролни пакет акција пре почетка примене Закона, а накнадно подноси захтев за преузимање преосталих акција циљног друштва, он не мора да подноси захтев за одобрење спровођења концентрације, будући да

је већ стекао контролни пакет акција, па је стога и дошло до промене контроле у циљном друштву.

- У случају да је дошло до преузимања контролног пакета акција, али да концентрација није била пријављена Комисији пре ступања на снагу Закона, морала би се пријавити у складу са одредбом члана 63. Закона.
- У случају да преузетим пакетом акција пре ступања на снагу Закона није стечена контрола над циљним друштвом, односно могућност самосталног доношења најважнијих, стратешких пословних одлука, самосталног располагања имовином веће вредности, коришћења права вета мањинског акционара које не служи искључиво заштити интереса мањинских акционара и сл., већ се пуна контрола стиче тек преузимањем додатног акцијског капитала након ступања на снагу Закона, насталу концентрацију, такође, треба пријавити у складу са одредбом члана 63. Закона.
- У случају да је лице стекло контролни пакет акција непосредно пре давања понуде, а након почетка примене Закона, лице које је стекло контролно учешће (преузимањем контролног пакета акција и/или управљачких права) у обавези је да пријави Комисији насталу концентрацију у складу са одредбом члана 63. Закона.
- У случају да лице при подношењу понуде за преузимање акција циљног друштва не располаже контролним пакетом акција, није у обавези да поднесе пријаву концентрације у том тренутку, већ је може поднети и након затварања понуде, у року од 15 дана, како је предвиђено чланом 63. Закона. Ово је нарочито целисходно будући да понуђач и не мора преузети контролни пакет акција, па се у том смислу и не може сматрати да је настала концентрација учесника на тржишту.

8.1.3. Мишљење о примени члана 61. став 3. Закона

Чланом 61. став 3. Закона прописано је да „концентрација која се спроводи путем понуде за преузимање у смислу прописа којим се уређује

преузимање акционарских друштава, мора бити пријављена и кад нису испуњени услови из става 1. овог члана.“ Из наведене одредбе произлази да **обавеза пријаве концентрације постоји у свим случајевима преузимања акционарског друштва, без обзира на то колики су укупан годишњи приход остварили учесници концентрације у претходној обрачунској години, ако се концентрација спроводи после 1. 11. 2009., као дана почетка примене Закона.**

Услов који мора бити испуњен јесте да предметна трансакција представља концентрацију у смислу члана 17. Закона, којим је прописано у којим случајевима настаје концентрација учесника на тржишту. Када је дошло до спајања и других статусних промена у којима долази до припајања учесника на тржишту у смислу закона којим се уређује положај привредних друштава, или је учесник на тржишту стекао непосредну или посредну контролу у смислу члан 5. став 2. Закона над другим учесником на тржишту, пре почетка примене овог Закона, разликују се следеће ситуације:

- Ако је постојала обавеза подношења захтева за издавање одобрења за спровођење концентрације у складу са Законом о заштити конкуренције („Сл. гласник РС“ бр. 79/05), који се примењивао до 1. 11. 2009., а захтев није поднет Комисији за заштиту конкуренције (у даљем тексту: Комисија) и/или није одобрено спровођење концентрације, постоји обавеза подношења пријаве концентрације;
- Ако није постојала обавеза подношења захтева за издавање одобрења за спровођење концентрације у складу са чланом 23. Закона о заштити конкуренције („Сл. гласник РС“ бр. 79/05), односно нису били испуњени услови у погледу висине оствареног укупног годишњег прихода учесника концентрације у претходној обрачунској години, не постоји обавеза подношења пријаве концентрације.
- Закон о заштити конкуренције („Сл. гласник РС“ бр. 79/05) ступио је на снагу 24. 09. 2005., те у свим случајевима концентрација које су спроведене пре дана ступања на снагу тог закона, није постојала и не постоји обавеза пријављивања концентрације.

Разлог за овакав став произлази из чињенице да је постојање концентрације претходни услов чије постојање Комисија цени приликом утврђивања обавезе подношења пријаве. **За постојање концентрације неопходно је да долази до промене контроле над учесником на тржишту у смислу члана 5. Закона. Ако нема промене контроле, нема ни концентрације, што се цени у складу са законом који је важио у тренутку спровођења предметне трансакције.**

8.1.4. Мишљење о усклађености Правилника о изменама и допунама правилника о садржини и форми понуде за преузимање акција са чланом 63. став 1. тач. 2. Закона

Чланом 63. став 1. тач. 2. прописана је обавеза пријаве концентрације у року од 15 дана од дана извршења прве од следећих радњи: објављивања јавног позива, односно понуде или затварања јавне понуде.

Из одредбе овог члана произлази, у случају концентрације која се спроводи путем понуде за преузимање у смислу прописа којим се уређује преузимање акционарских друштава, да се пријава концентрације може поднети или у року од 15 дана од дана објављивања јавног позива односно понуде, или у року од 15 дана од дана затварања јавне понуде. С обзиром на наведено, предметни правилник је у складу са чланом 63. став 1. тач. 2. Закона.

8.2. Мишљења на прописе који имају утицај на конкуренцију на тржишту

Комисија је у току 2009. године дала два мишљења на нацрте закона (Закон о електронским комуникацијама и Закон о стечају) и три мишљења на важеће прописе чије су одредбе биле од утицаја на услове конкуренције на тржишту.

8.2.1. Мишљење у вези Уредбе о условима и начину коришћења средстава за регресирање минералних ђубрива за јесењу сетву 2009.

Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде је у 2009. објавило јавни позив за прикупљање понуда за избор понуђача ради испоруке 100.000 тона регресираниог минералног ђубрива за потребе јесење сетве 2009., на основу Уредбе о условима и начину коришћења средстава за регресирање минералних ђубрива за јесењу сетву 2009. године („Сл. гласник РС“, бр. 50/2009 и 91/2009).

Право учешћа на поменутом тендеру имали су само произвођачи минералног ђубрива регистровани за производњу на територији Републике Србије. Страни произвођачи и домаћа привредна друштва увозници минералних ђубрива нису могли да учествују на тендеру.

На основу наведеног, **Комисија је мишљења да се упућивањем позива само произвођачима ђубрива из Републике Србије онемогућава учешће страних произвођача, односно оних који у Србији имају дистрибуцију својих производа. Овакав услов је дискриминаторног карактера и представља облик трговинске баријере, те је у супротности са политиком слободне конкуренције, има негативан утицај на конкуренцију на тржишту Републике Србије и у супротности је са међународним обавезама Републике Србије.**

Комисија наглашава да је потребно преиспитати одредбе наведене уредбе, како се поменута ситуација не би поновила, указујући притом да Закон о јавним набавкама („Сл. гласник РС“, бр. 116/2008) већ довољно фаворизује домаће понуђаче, односно произвођаче. Свако даље фаворизовање њихове позиције приликом спровођења тендера и јавних позива било би у супротности са политиком слободне конкуренције на тржишту Републике Србије.

8.2.2. Мишљење на Правилник о Листи лекова који се прописују и издају на терет средстава обавезног здравственог осигурања

У складу са Закључком Владе којим је прихваћена Информација о потреби привременог обустављања финансирања и скидања са Листе лекова

одређених лекова који се прописују и издају на терет средстава обавезног осигурања, док траје економска криза, измењен је Правилник о Листи лекова који се прописују и издају на терет средстава обавезног здравственог осигурања („Сл. гласник РС” бр. 11/2009,15/2009 – испр., 28/2009 - испр., 48/2009 и 59/2009). Са Листе лекова су скинути одређени страни лекови како би се заштитила и дала подршка домаћој производњи, тј. произвођачима који својом производном палетом покривају већи број терапијских група лекова, као што су Галеника а.д. и Хемофарм а.д.

Комисија је мишљења да примена овог прописа доводи до ограничавања конкуренције. Став Комисије је да последица измењене Листе лекова који се прописују и издају на терет средстава обавезног здравственог осигурања, уз све разумевање за економску кризу, може бити само повећање профита домаћих произвођача, али на штету пореских обвезника, јер ће се издвајати више новца из буџета за куповину лекова.

Конкуренцијом се обезбеђује бољи квалитет и ниже цене робе или услуга, чиме се постиже корист за потрошаче. Произвођачи или даваоци услуга су само у условима конкуренције подстакнути да продају робу или пружају услуге што јевтиније и што квалитетније. Стога ће сужавање Листе лекова, тако да садржи само лекове два домаћа произвођача, за последицу имати ограничавање конкуренције на тржишту набавке лекова од стране здравствених установа. Здравствене установе су, наиме, обавезне да набаве лекове у складу са прописима о јавним набавкама.

Систем јавних набавки, које организују здравствене установе, функционише тако што Републички завод за здравствено осигурање додељује свакој здравственој установи одређен годишњи износ за набавку лекова и медицинских средстава, док структуру набавке лекова одређују саме установе. Велепродајна цена лекова јесте прописима максимизирана, али постоји простор у којем је ценовна конкуренција произвођача лекова могућа и пожељна.

У ситуацији када само два произвођача лекова могу да наступају на тендерима, било директно било преко веледрогерија, стварају се услови за договарање око наступа на тендерима, те се не може очекивати да ће се они заиста и такмичити у погледу свих елемената набавке, а посебно цене.

Ако здравствена установа жели да за добијени износ набави што више лекова, заинтересована је да исте набави по што нижој цени.

Конкуренција у продаји лекова путем тендера доприноси да понуђачи нуде лекове по што нижој цени, што омогућава здравственим установама да набављају више лекова и пружају бољу услугу, а то све директно користи потрошачима – пацијентима. Набавка већег броја лекова омогућава пацијентима да им на време буду доступни одговарајући лекови, што побољшава квалитет здравствених услуга. Коначно, конкуренција у продаји лекова доводи до уштеде буџетских средстава.

Помоћ домаћим произвођачима у условима кризе не мора да значи истовремено и ограничавање конкуренције. Конкуренција је неопходна да би се корист, коју домаћи произвођачи остварују, на тај начин пренела у одређеном делу и на пацијенте, односно на пореске обвезнике, што се неће догодити применом Правилника.

Домаћи произвођачи лекова су већ довољно фаворизовани Законом о јавним набавкама („Сл. гласник РС” бр. 116/2008). Чланом 52. тог закона је прописано да у случају примене критеријума економски најповољније понуде, а у ситуацији када постоје понуде понуђача, који нуде добра домаћег порекла, и понуде понуђача који нуде добра страног порекла, наручилац мора као најповољнију понуду изабрати понуду понуђача који нуди добра домаћег порекла. Услов је да разлика у коначном збиру пондера између најповољније понуде понуђача који нуди добра страног порекла и најповољније понуде понуђача који нуди добра домаћег порекла није већа од 20 у корист понуде понуђача који нуди добра страног порекла. У случају примене критеријума најниже понуђене цене, а у ситуацији када постоје понуде понуђача који нуде добра домаћег порекла и понуде понуђача који нуде добра страног порекла, наручилац мора изабрати понуду понуђача који нуди добра домаћег порекла, под условом да његова понуђена цена није преко 20% већа у односу на најнижу понуђену цену понуђача који нуди добра страног порекла.

На основу наведеног, Комисија је мишљења да су скидањем са Листе лекова одређених страних лекова и одредбом члана 52. Закона о јавним набавкама домаћи произвођачи лекова одвише заштићени, тако да ће последице ограничавања конкуренције у овом случају прво осетити

порески обвезници издвајајући више средстава за набавку лекова, односно издвајајући исти износ средстава за набавку мање количине лекова. Стога предлаже да се домаћа производња лекова заштити на други начин, на пример, смањењем царина на увоз сировина, а не ограничавањем конкуренције.

8.2.3. Мишљење на члан 108. Закона о обавезном осигурању

Доношењем Закона о обавезном осигурању („Сл. гласник РС” бр. 51/2009, у даљем тексту: Закон), који је ступио на снагу 12.10.2009., престале су да важе одредбе о обавезном осигурању (чл. 73-108, чл. 111. и 112) и одредбе чл. 143-146. Закона о осигурању имовине и лица („Сл. лист СРЈ”, бр. 30/96, 57/98, 53/99 и 55/99 и „Сл. гласник РС”, бр. 55/04), осим одредаба члана 86. тог закона које престају да важе по истеку три године од дана ступања на снагу Закона.

У складу са одредбама закона које су престале да важе, Удружење осигуравајућих друштава је ради заштите трећих оштећених лица било овлашћено да донесе тарифу премија са јединственим премијским стопама техничке премије за организације за осигурање, а свако осигуравајуће друштво је било слободно да утврђује износ премије осигурања од аутоодговорности, тако што би на јединствену стопу техничке премије самостално укалкулисало допринос за превентиву и режијске трошкове, у границама прописаним Уредбом о премијским стопама у осигурању од аутоодговорности („Сл. лист СРЈ” број 20/97 и „Сл. гласник РС” бр. 36/2005), што је у значајној мери омогућавало конкуренцију на тржишту пружања услуга осигурања власника, односно корисника моторних и прикључних возила од одговорности за штету причињену трећим лицима у погледу износа премије осигурања.

Чланом 108. Закона прописано је да су друштва за осигурање која обављају послове осигурања од аутоодговорности дужна да примењују заједничке услове осигурања, премијски систем са јединственим основама премије осигурања за те послове и минималну тарифу, који садрже и бонус - малус систем из члана 43. Закона. Истим чланом је прописано да Народна банка Србије даје претходну сагласност на заједничке услове,

премијски систем и тарифу из става 1. овог члана које доноси Удружење, као и на њихове измене и допуне.

Чланом 108. Закона друштва за осигурање су обавезана да примењују минималну тарифу, коју доноси Удружење, и елиминисана је ценовна конкуренција између осигуравајућих друштава, што наноси штету потрошачима/корисницима услуга осигурања. Скоро два милиона осигураника је тако остало без могућности да бира услуге осигурања од аутоодговорности са становишта њихове цене.

Комисија је става да је елиминација ценовне конкуренције постигнута чланом 108. Закона неоправдана, јер се тиме само повећава профит осигуравајућих друштава, а на штету потрошача.

Заштита интереса трећих лица кроз обезбеђење испуњавања уговорних обавеза осигуравача, и правилног односа премија и штета, до сада се постизала са успехом и раније важећим прописима, на начин који је опште прихваћен у упоредном законодавству. Одређивање минималне техничке премије јесте један од начина којим може да се осигура исплата штета, посебно имајући у виду да надзорни орган прати примену минималне техничке премије. Самостално одређивање износа режијских трошкова, које свако друштво зарачунава на техничку премију омогућује конкуренцију у погледу износа премије осигурања коју осигураник плаћа. У таквим условима осигуравајућа друштва су подстакнута да рационализују своје трошкове у циљу придобијања клијената, што би довело и до нижих цена премија осигурања.

Подстицањем конкуренције између осигуравајућих друштава промовише се технички напредак и иновације (нови производи), те динамичан процес уласка нових учесника на тржиште и излазак са тржишта неефикасних учесника.

Комисија је става да укидање ценовне конкуренције између осигуравајућих друштава која се баве пословима осигурања од аутоодговорности, омогућено чланом 108. Закона, није оправдано.

Чланом 118. Закона прописано је да одредба члана 108. Закона престаје да важи деведесетог дана од дана приступања Републике Србије Европској унији, чиме је законодавац ставио до знања да је

свестан да је елиминисање конкуренције у овој области противно правилима Европске уније. Република Србија је обавезна да хармонизује своје прописе са прописима Европске уније у свим областима и нема ниједног оправданог разлога зашто се то не би чинило и у области осигурања. Препорука је Комисије да се измени одредба члана 108. Закона, у делу у којем је прописано да су осигуравајућа друштва обавезна да примењују минималну тарифу, будући да има значајан утицај на конкуренцију на тржишту услуге осигурања од аутоодговорности.

9. ИЗРАДА ПРОПИСА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

9.1. Уредбе

Комисија је након усвајања новог закона приступила изради предлога пратећих подзаконских аката. Комисија је Влади РС предложила усвајање следећих прописа, усвојених до краја 2009. године:

- Уредбу о критеријумима за одређивање релевантног тржишта („Службени гласник РС” бр. 89/2009),
- Уредбу о садржини и начину подношења пријаве концентрације („Службени гласник РС” бр. 89/2009),
- Уредбу о облику и садржини службене легитимације службених лица Комисије за заштиту конкуренције („Службени гласник РС” број 89/2009) и
- Уредбу о садржини захтева за појединачно изузеће рестриктивних споразума од забране („Службени гласник РС”, бр. 107/2009).

Комисија је такође током 2009. предложила Влади РС усвајање следећих прописа:⁶

- Уредбу о споразумима о истраживању и развоју између учесника на тржишту који послују на истом нивоу производње или дистрибуције који се изузимају од забране,
- Уредбу о споразумима између учесника на тржишту који послују на различитом нивоу производње или дистрибуције који се изузимају од забране и

⁶ Уредбе су усвојене 18. фебруара 2010. године

- Уредбу о споразумима о специјализацији између учесника на тржишту који послују на истом нивоу производње или дистрибуције који се изузимају од забране.

Употпуњавањем законодавно-правног оквира Комисија је допринела успостављању правне сигурности и транспарентности у примени Законом утврђених правила конкуренције. Истовремено, тиме се испуњавају обавезе које произлазе из Прелазног трговинског споразума са Европском унијом. Постојећи правни оквир заштите конкуренције је усклађен са правним тековинама Европске уније, чиме се Република Србија припрема за европске интеграције.

Довршавањем започете законодавне активности омогућиће се учесницима на тржишту да сами препознају пословне активности које нису у складу са правилима конкуренције и да буду свесни законских последица уколико се одлуче на предузимање таквих активности. Боље познавање правила конкуренције одвраћа учеснике на тржишту од кршења конкуренције, што доприноси успешнијој примени политике конкуренције.

9.2. Упутства

У складу са надлежностима Комисије из Закона о заштити конкуренције, који је почео да се примењује 01.11.2009., припремљено и објављено је **Упутство за подношење иницијативе ради утврђивања повреде члана 16. Закона, односно утврђивања постојања радње злоупотребе доминантног положаја**. Упутство је доступно на сајту Комисије (www.kzk.gov.rs или www.kzk.org.rs). Сврха Упутства је да учесницима на тржишту који желе да поднесу иницијативу укаже на неопходне елементе којима Комисија мора да располаже како би била у могућности да процени основаност за поступање по поднетој иницијативи, односно основаност за покретање поступка по службеној дужности.

10. СЕКТОРСКЕ АНАЛИЗЕ И ИСТРАЖИВАЊА

Врло значајна законска надлежност Комисије је праћење и анализирање услова конкуренције на појединим тржиштима и у појединим секторима. На бази утврђених чињеница Комисија може, уколико се утврде поремећаји на анализираним тржиштима, дати генералну препоруку у циљу увођења или побољшања услова конкуренције или покренути управни поступак против одређеног учесника на тржишту за чије се понашање утврди да је супротно одредбама закона.

У 2009. години Комисија је спровела 2 секторске анализе – анализу услова конкуренције на тржишту сетвеног семена соје и кукуруза и анализу услова конкуренције на тржишту течног нафтног гаса.

10.1. Анализа услова конкуренције на тржишту течног нафтног гаса (ТНГ)⁷

Комисија је анализирао тржиште течног гаса (ТНГ) како би проверила основаност навода, изнетих у јавним гласилима, да на том тржишту постоји договор о цени између конкурената. Тржиште ТНГ није регулисано Уредбом о ценама деривата нафте („Сл. гласник РС“, бр. 42/2005, 11/2005, 77/2006, 5/2009 и 84/2009) и Уредбом о условима и начину увоза и прераде нафте, односно деривата нафте („Сл. гласник РС“, бр. 92/2007 и 93/2007-испр.), тако да би цена ТНГ требало да се одређује слободно, односно по тржишним принципима.

⁷ Комплетан садржај Анализе доступан је на сајту Комисије www.kzk.org.yu

На тржишту велепродаје утврђено је да НИС ТНГ има значајан тржишни удео и да делује као највећи учесник на тржишту који је истовремено произвођач, увозник, велепродавац и малопродавац, при чему једини поседује и складишне капацитете. Стога је процена Комисије да евентуални проблеми могу настати приликом утврђивања велепродајне цене ТНГ, а нарочито имајући у виду тржишну снагу НИС ТНГ-а, која му омогућава да значајно утиче на кретање цене ТНГ на тржишту Србије.

На тржишту малопродаје Комисија није могла да утврди постојање договора о цени, али је уочено да је малопродајна цена ТНГ уједначена, односно да се усклађује са ценом НИС ТНГ или, у одређеним случајевима, са ценом конкурената у непосредном окружењу. Та појава представља институт „паралелног понашања“ који није сам по себи забрањен (осим у случају када је резултат договора), али је негативна, јер угрожава развој тржишне утакмице. На овом тржишту ниједан учесник нема доминантан положај, с тим што треба имати у виду да је анализирано тржиште Републике Србије, односно да нису посебно анализирана тржишта региона и градова.

Након спроведене анализе и утврђеног чињеничног стања, Комисија је дала следеће препоруке:

- НИС ТНГ би морао да престане са праксом да својим купцима доставља обавештење о промени велепродајне цене, које садржи и информацију о малопродајној цени и висини марже за смешу у боцама и цистернама. У складу са тим, он може своје купце да обавештава искључиво о промени велепродајне цене, али не и о промени малопродајне цене, као ни о структури своје цене за ТНГ.
- Учесници на тржишту велепродаје морали би да престану са досадашњом праксом да у купопродајним уговорима своју продајну цену везују за цену коју утврђује НИС ТНГ.
- Учесници на тржишту малопродаје би требало да измене понашање у циљу избегавања „опасности“ уласка у односе који би могли имати обележја рестриктивних споразума, односно прећутних договора којима се утврђују куповне или продајне цене, а које Закон дефинише као забрањене и ништаве. Такође би морали да имају у виду да је потребно да услове понуде и потражње оцењују

и са аспекта потрошача који би требало да имају могућност стварног избора, како у погледу цене тако и квалитета, што би допринело развоју конкуренције на домаћем тржишту.

За потребе одлучивања у појединим предметима коришћени су и резултати истраживања, која су за потребе рада Комисије, спровеле независне институције. Реч је о следећим анализама:

- **Анализа тржишта оглашавања Србије**, урађена од стране Института економских наука,
- **Истраживање тржишта неспецијализоване продаје на мало, претежно хране, дувана и пића на територији града Крагујевца**, урађена од стране Економског факултета Универзитета у Крагујевцу и
- **Анализа тржишта услуга прекограничног трансфера новца физичким лицима у Републици Србији**, урађена од стране Института економских наука.

11. МЕЂУНАРОДНЕ АКТИВНОСТИ КОМИСИЈЕ

11.1. Чланство у међународним организацијама

Комисија је члан International Competition Network-ICN (Међународна мрежа за конкуренцију). Комисија редовно доставља ICN извештаје који служе за анализу рада тела за заштиту конкуренције, за упоређивање различитих приступа у решавању проблема у примени прописа о конкуренцији, а у циљу постизања конвергентности у раду.

Комисија је такође активна у пројектима Organisation for Economic Co-operation and Development-OECD (Организација за економску сарадњу и развој), чији секретаријат прикупља податке и анализира понашања у привреди и рад тела за заштиту конкуренције, а у жељи да пружи стручну помоћ земљама у транзицији. У том циљу организује семинаре и радионице за земље из региона, односно регионалне програме.

Комисија сарађује и са Секретаријатом United Nations Commission for Trade and Development-UNCTAD (Комисија УН за трговину и развој) на темама и питањима из области права и политике конкуренције. На основу достављених извештаја Секретаријат UNCTAD саставља своје извештаје о стању у спровођењу политике конкуренције у државама чланицама УН.

Чланство у овим међународним организацијама, поред тога што омогућава практичну помоћ код многих суштинских питања, представља и камен темељац за међународну сарадњу на пољу заштите конкуренције. Та сарадња се одвија у виду размене мишљења и искуства, организовања семинара, радионица, курсева као и давања савета, у оној области где су тела из других држава испред нас у искуству и знању.

Одељење за међународну сарадњу Комисије је у 2009. години припремило следеће материјале за потребе поменутих и других међународних организација:

1. Одговори на упитник ICN о примени правила конкуренције и проблемима са којима се тело суочава током задње три године. Одговори су основ за извештај Радне групе ICN о будућим препорукама за рад ове организације;
2. Извештај за Радну групу ICN, која се бави питањима заступања и промоције конкуренције, која је прикупила податке о искуствима тела у спровођењу анализа тржишта, као дела напора за промовисање конкуренције. Радна група ICN је на основу одговора урадила анализу и поднела документ са смерницама о поступцима и критеријумима у вези са испитивањем тржишта;
3. Извештај Одбору за конкуренцију OECD о начину и степену коришћења публикација OECD о активностима тела за заштиту конкуренције по земљама и давањем препорука о даљем раду;
4. Прилог за Handbook of Competition Agencies 2009 - Информатор о телима за заштиту конкуренције, који излази сваке године и где се у кратким цртама представља свако тело;
5. Приказ случаја злоупотребе доминантног положаја на основу ексклузивног споразума који је Комисија водила против кабловског оператера СББ, презентован на семинару Регионалног центра OECD у Будимпешти;
6. Одговор на упитник OECD о стручном усавршавању запослених у Комисији;
7. Одговор на упитник OECD о односу политике конкуренције и активности министарства економије, којим се објашњава како су принципи конкуренције уграђени у појединачне секторе индустрије;
8. Одговор на упитник UNCTAD о одредбама о појединачном изузећу одређеног споразума или дела споразума од забране, садржаним у Закону о заштити конкуренције, уз објашњење поступка и услова примене;

9. Одговор на упитник European Bank for Reconstruction and Development-EBRD (Европска банка за обнову и развој) за потребе састављања извештаја о институционалним и регулаторним питањима из области заштите конкуренције - правни основ политике конкуренције, статистички подаци о броју започетих случајева, донетих одлука, као и одбачених или оспорених одлука у случајевима рестриктивних споразума и злоупотребе доминантног положаја;
10. Одговор на упитник OECD где је објашњено на који начин Закон о заштити конкуренције уређује питање злоупотребе доминантног положаја.

11.2. Међународне конференције

У Београду је 18. октобра 2009. године у организацији Комисије, Привредне коморе Србије и Пројекта ЕУ јачања институционалних капацитета Комисије - АСРС организована прва Регионална конференција посвећена заштити конкуренције, на којој су учествовали представници тела за заштиту конкуренције, привредних комора и привредници седам држава региона: Србије, Албаније, Аустрије, Босне и Херцеговине, Хрватске, Македоније, Црне Горе и Словеније. Конференција је била посвећена теми „Трговина – огледало тржишне економије“. Договорено је да конференција постане редовна и да се сваке године одржава у другој земљи региона.

Већ традиционални Дан конкуренције одржан је у Београду, априла 2009. у организацији Комисије. На скупу су учествовали представници тела за заштиту конкуренције из девет држава региона: Аустрије, Чешке, Хрватске, Мађарске, Македоније, Словачке, Албаније, Босне и Херцеговине и Словеније. Учесници скупа су изнели своја искуства о примени правила конкуренције у условима економске кризе. У оквиру скупа је потписан Меморандум о међусобном разумевању и сарадњи у области политике и права конкуренције са Конкуренијским већем Босне и Херцеговине.

Фебруара 2009. године је одржана редовна 9. конференција ОЕСД „Глобални форум о конкуренцији“ у Паризу. Конференција се бавила питањима картела, корупције у јавним набавкама одређивањем спекулативних цена и државне помоћи.

Конференција у Тирани, у организацији албанског тела за заштиту конкуренције, била је посвећена теми „Политика и право конкуренције у сектору малих предузећа и сивој економији“.

На позив Савезне канцеларије за картеле Немачке представници Комисије су присуствовали 14. међународној конференцији у Хамбургу. Конференција се бавила следећим темама: доминантне компаније - танка линија између регулативе и закона о заштити конкуренције; ослобађање од регулаторне контроле - када и како; последице категоризације у оквиру закона о заштити конкуренције.

На позив Комисије за конкуренцију Швајцарске Федерације, представници Комисије присуствовали су 8. годишњој конференцији ICN у Цириху. Тема конференције је била право и политика конкуренције и начин примене права конкуренције у земљама са мање развијеном привредом.

11.3. Учесће на семинарима и радионицама

Чланови Савета и запослени у Комисији су током 2009. учествовали на семинарима и радионицама у организацији међународних организација и националних тела за заштиту конкуренције.

У организацији Савезне трговинске комисије и Антимонополског одељења Министарства правде САД одржана је ICN радионица у Вашингтону, на тему утврђивања доминантне тржишне позиције и оцене једностраног понашања доминантних учесника на тржишту.

Радионица у Бечу, коју је организовао аустријски Секретаријат за сектор енергетике, бавила се улогом конкуренције у сектору енергетике и усаглашавањем између тела за заштиту конкуренције и секторских регулатора, уз дискусију о изазовима права конкуренције у енергетском сектору.

Пројекат техничке помоћи Комисији за заштиту конкуренције-АСРС, организовао је студијско путовање представника Комисије у Брисел и Луксембург са посетом Европској комисији, Секретаријату СЕФТА и ЕФТА суду.

На позив Fordham Competition Law Institute у Њујорку представник Комисије је похађао курс за економисте. На курсу су обрађене следеће теме: упознавање са кључним економским концептима, развој економске теорије и унапређење вештина потребних у раду на случајевима.

Запослени у Стручној служби Комисије редовно учествују на семинарима које два пута годишње организује Регионални центар ОЕСД у Будимпешти. Теме пролећног семинара су биле: вертикалне концентрације, заједничка улагања и картели, као и поступак контроле концентрације - анализа фиктивног случаја, почев од пријаве па до доношења одлуке. Тема јесењег семинара је била политика конкуренције у регулисаним секторима - авио индустрија. Радионици су, поред представника тела за заштиту конкуренције, присуствовали и представници секторских регулаторних тела.

Представници Комисије учествују у програму који, већ трећу годину, организује Јапанска агенција за међународну сарадњу, у склопу техничке помоћи Владе Јапана. Ове године учесници семинара су имали прилике да се упознају са антимонополским законодавством Јапана и законодавством земаља других учесника, у сврху унапређења домаћег антимонополског законодавства.

11.4. Остале активности

За сврхе информисања међународних организација и страних привредних друштава, присутних на тржишту Републике Србије, урађен је превод на енглески језик новог Закона о заштити конкуренције Републике Србије.